

NOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Emilii Sukortowej Biedraszyny w Olsztynie

*bibliotekarz
olsztyński*

1/85

1985 .vni 14
WOJEWODZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Emilii Sukertowej-Biedrewiny
w Olsztynie

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

Nr 1 /9/ 1985

Olsztyn, msj 1985 r.

Nr inw. 110-003385

Nr inw. czas. 543

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

Nr 1 / 9/ 1985

Zespół autorsko-redakcyjny

Krystyna Bartoszewicz-Zykubek, Jan
Burekowski /przewodniczący/, Halina
Giżyńska-Burekowska, Henryk Jakubiak,
Zdzisława Kosmowska, Jolanta Jurek,
Beata Rudzka-Florczuk, Izabela Syrajć,
Bożena Wasilewska

Wydawca: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii
Sukertowej-Bisdrawiny 10-431 Olsztyn
ul. Kołobrzeska 27.

Powielono w ZMP WDK w Olsztynie
Nakład 350 egz. Maszynopis: H.K.

Nr

Akc. N Nr 11 / 06 / 02

SPIS TRESCI

str.

I. W naszych bibliotekach

1. Konkurs na najlepszy punkt biblioteczny
woj. olsztyńskiego - przebieg i wyniki
/Jan Burekowski/ 1
2. Daleko od centrum - blisko do książek
/Zdzisława Kosmowska/ 6
3. Czy potrzebna jest biblioteka w nowym osiedlu?
/Marta Wysokińska/ 8
4. Zaopatrzenie bibliotek w literaturę popularno-
naukową dla dzieci wydaną w l.1975/79 i jej
wykorzystanie /Danuta Pol-Czajkowska/10

II. Bibliotekarze. Ludzie książki

5. Leonard Turkowski - pisarz, nauczyciel,
bibliotekarz /1974-1985/ /Zofia Smółchowska/ 16
6. Moje wspomnienia o Ludwiku Pelczerskim
/Helena Wołos/ 20

III. Pomoc metodyczne. Wytyczne. Przepisy prawne

7. Rozwój bibliotek publicznych woj.olsztyńskiego
w l. 1986/90. Przewidywania i zalecenia
/oprac. Jan Burski/ 23
8. Przewidywane korzystne zmiany lokalowe w biblio-
tekach publicznych woj. olsztyńskiego
w l. 1986/90 /J.B./ 31
9. Przed 40-leciem bibliotek publicznych na Warmii
i Kujawach. Zalecenie WBP /oprac.J.Burski/. . . 34
10. W Biskupcu Reszelskim: Z przebojem i piosenką
przez 40-lecie PRL /Jadwiga Zedelo/ 38

11. W Świątkach: Z myślą o najmłodszych
/Józefa Morgiewicz/ 40
12. Nowe przepisy prawne /Barbara Piotrowska/. 42

IV. Zestawienie bibliograficzne

13. Maria Zientara-Malewska. Wybór materiałów
/Anna Dominik/ 43
14. Leonard Turkowski. Bibliografia podmiotowo-
przedmiotowa w wyborze /Krystyna Zgórska/ 46
15. Stefan Jarecz. Wybór materiałów /Beata Rudzka-
Florczuk/ 49
16. Leonard Cohen. Zestawienie bibliograficzne
/Jolanta Jurek/ 51
17. Prasa o bibliotekach woj. olsztyńskiego w 1984r.
/Irena Walczek/ 57

V. Nowości wydawnicze

18. Nowe książki o Warmii i Mazurach /Bożena
Wasilewska/ 63
19. Źródła informacyjno-bibliograficzne. /Wybór na-
bytków WBP w Olsztynie/. /Beata Rudzka-Florczuk/. . . 66
20. Lektury dla bibliotekarzy /Krystyna Bertoszewicz-
Zykubek/ 71

- VI. 21. Kalendarium rocznic i obchodów /Beata Rudzka-
Florczuk/ 73

VII. Kronika bibliotek

22. Działalność bibliotek publicznych woj. olsztyń-
skiego w 1984 r. 79
23. Nowe biblioteki w Kętrzynie i Kieźliniech /J.B./ . . . 80
24. Konferencja sprawozdawczo-wyborcza Okręgu SBP
w Olsztynie /J.B./ 81
25. Kalendarium wydarzeń z życia bibliotek publicznych
i związkowych oraz organizacji społecznych środowis-
ka bibliotekarskiego 82

W NASZYCH BIBLIOTEKACH

1. Konkurs na najlepszy punkt biblioteczny woj. olsztyńskiego - przebieg i wyniki

Podstawowym zadaniem bibliotek publicznych jest zapewnienie dostępu do książki wszystkim obywatelom. Z myślą o realizacji tego celu zorganizowano stosunkowo gęstą sieć bibliotek i filii bibliotecznych /działa ich w woj. olsztyńskim 239/ i instytucji wypożyczania międzybibliotecznego. Jednak nawet gęsta sieć bibliotek nie zabezpiecza interesów czytelniczych wszystkich obywateli, szczególnie' na wsi. Biblioteki i filie działają tylko we wsiach większych /liczących powyżej 400 mieszkańców/, nie jest możliwe ich powołanie w małych wsiach i zakłedach PGR-ów a jest tych mniejszych miejscowości prawie tysiąc. Jedyłą możliwością dotarcia z książką do tych miejscowości są punkty biblioteczne - komplety książek wypożyczane z bibliotek działaczom społecznym, którzy je udostępniają mieszkańcom swoich wsi w klubach, świetlicach, szkołach i - najczęściej - w mieszkaniach prywatnych. W województwie istnieje takich punktów 878 /w tym 748 na wsi/ a ich znaczenie dla upowszechnienia czytelnictwa jest ogromne - sz 31 tysięcy czytelników wiejskich /45% ogółu/ to właśnie "klienci" punktów. Istnieją one także w miastach przybliżając książkę biblioteczną zełogom wielu zakłedów precy i mieszkańcom hoteli robotniczych. A oto portret "przeciętne" punktu: komplet książek liczy 200 woluminów, zlokalizowany jest w klubie /211 punktów/ lub mieszkaniu prywatnym /298 punktów/, książki umieszczone są w szafie wyprodukowanej z inicjatywą Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej lub PUKiP "Ruch", z punktu korzysta 45 czytelników, którzy w ciągu roku wypożyczają 634 książki. Aktywna działalność tak dużej ilości punktów jest możliwe tylko dzięki wielu ludziom kochającym książki i lubiąącym czytać, którzy za symboliczną opłatę zgadzają się pokonywać kłopoty związane z upowszechnieniem książek. Słowa wdzięczności należą się również bibliotekarzom wiejskim przygotowującym komplety i troszczącym się o ich wymianę, wyszukującym kandydatów na kierowników punktów i udzielającym im pomocy instruktazowej a także gospodarzom

klubów "Ruch" i Rolnika, aktywistom organizacji młodzieżowych i dyrekcjom PGR-ów, na ogół bardzo przychylnie ustosunkowanym do działalności bibliotecznej.

Z myślą o aktywizacji kierowników punktów i bibliotekarzy, uzupełnieniu sieci punktów, ujawnieniu przykładów wzorowej pracy i jej nagrodzeniu oraz spopularyzowaniu cennych doświadczeń w zakresie upowszechnienia książki na wsi - został w naszym województwie ogłoszony kolejny konkurs na najlepszego punktu bibliotecznego, który trwał przez cały 1984 rok. Organizatorami konkursu byli: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, FUKiP "Książka-Prasa-Ruch", WZSR "Samopomoc Chłopska" oraz zarządy wojewódzkie ZSMP i ZMW. Wyniki tego konkursu zostały ostatecznie ocenione na uroczystej imprezie zorganizowanej w Olsztynie, w klubie Międzynarodowej Książki i Prasy, 13 kwietnia 1985 r. Program spotkania prowadzonego przez mgr Elżbietę Sikorską z WKiS /przewodniczącej Sądu Konkursowego/, które zgromadziło wyróżnionych kierowników punktów i bibliotekarzy oraz przedstawicieli organizatorów, przewidywał omówienie przebiegu konkursu /J. Burekowski/ i wręczenia nagród, spotkanie autorskie z Władysławem Katarzyńskim i recital piosenkarza Stanisława Reptowskiego. Przebiegało w bardzo miłej atmosferze, czemu sprzyjało poczucie, że konkurs spełnił stawiane przed nim zadanie. Wzięło w nim udział 430 punktów - tj. połowa ogółu istniejących. W 1984 roku zorganizowano w woj. olsztyńskim 55 punktów, poważnie zwiększyły się zarówno udostępnione w punktach księgozbiory, jak również liczba korzystających z punktów czytelników /o 2.350/ i wypożyczonych przez nich książek /o 24 tysiące/. Dzięki dotacjom współorganizatorów można było nagrodzić sporą liczbę najlepszych kierowników punktów: nagrody pierwszego i drugiego stopnia oraz wyróżnienia otrzymało w sumie 39 osób. Wyróżniono również 11 organizatorów konkursu - bibliotekarzy i instruktorów GS "Samopomoc Chłopska" /wykazy nagrodzonych - w załączeniu/. Laureatom wręczono również piękne dyplomy.

Konkurs przyczynił się do ożywienia działalności punktów w całym województwie. Niewątpliwie jednak największe efekty znotowano w rejonach Morąg i Kętrzyn i w gminach Miłkowo i Zelowo - nie więc dziwnego, że wśród nagrodzonych bibliotekarzy dominują pracownicy wymienionych bibliotek.

Nagrodzeni kierownicy punktów i organizatorzy

I. Kierownicy punktów bibliotecznych /w nawiasie lokalizacja punktu bibliotecznego/

1. Nagrody I^o w wysokości 5.000 zł każda

1. Eugenia Lepińska - Nęprun, 14-124 Pietrzwałd, gm. Ostróda /świątlice wiejska/
2. Genowefa Nowocińska - Wandejny, 11-432 Łankiejmy, gm. Korsze /klub "Ruch"/
3. Eugeniusz Skreba - Olsztyn, Przeds. Gosp. Masz. Bud./biuro/
4. Cecylia Uselis - Dajny, 14-332 Połowite, gm. Zaleswo /świątlice PGR/
5. Halina Wiśniewska - Nidzica, "Izolacje" Przeds. Met. Izolacji Budowlanej, ul. Leśna 30 /świątlice/

2. Nagrody II° w wysokości 3.000 zł każda

1. Agnieszka Bodnar - Siemki, 11-406 Biedaszki, gm. Reszel /mieszkanie prywatne/
2. Maria Boreczuk - 11-205 Borki Wlk., gm. Biskupiec Resz. /szkoła/
3. Marta Ertmańska - Browina, 13-125 Szkotowo, gm. Koźłowo /mieszkanie prywatne/
4. Wanda Felenczak - Lidzbarsk Werm. - Woj. Spółdz. Młecz. ul. Topolowa 1 /biuro/
5. Bogdan Filipowicz - Polkajny, 14-310 Miłkowo /świątlice wiejska/
6. Hubert Flekowski - Nieszczędź, 11-014 Rąmsowo, gm. Barczewo /Dom Socj. PGR/
7. Teresa Grajewska - Spręcowo, 11-003 Sętel gm. Dywity /Klub "Ruch"/
8. Urszula Jankowska - Olsztyn, Przeds. Zoop. Farmaceutycznego "Cefarm" /biuro/
9. Marzenna Klodnicka - Urowo, 14-321 Boreczno, gm. Zaleswo /Klub "Rolnik"y/
10. Teresa Konopka - Ryn, 14-124 Pietrzwałd, gm. Ostróda /mieszkanie prywatne/.

11. Władysława Leszczewska - PGR Kozarek, 11-731 Serkwity,
gm.Miągowo /Klub "Ruch"/
 12. Stefania Poliszko - Radosza, 11-410 Barclany /mieszkanie
prywatne/
 13. Ewa Sewicka - Grądy, 12-106 Rańsk, gm.Dźwierzuty /klub "Ruch",
 14. Janina Surowiecka - Prejłowo, 11-030 Purde /Klub "Ruch"/
 15. Halina Szczepenek - 12-112 Lesiny Wlk., gm.Wielberk /szkoła
podstawowa/
 16. Wiesława Węgierska - Piotrowice, 13-100 Nidzisz /mieszkanie
prywatne/
 17. Irena Woźk - Wójtówko, 11-320 Jeziorany /Klub "Ruch"/
 18. Irena Zuryło - Klutażny - 11-108 Żegoty gm.Kiwity /Klub
"Ruch"/
 19. Józef Żurkowski - 14-200 Iława, ul.Niepodległości 10 /Klub
"Seniors"/
 20. Jędrwiga Augustynowicz - Bzowiec, 11-134 Rogiedle, gm.Dobre
Miasto
3. Wyróżnienia książkowe /"Warmia i Mazury. Zarys dziejów - o wszech-
ności 500,-zł każda/
1. Alina Denys - 13-122 Powierż, gm.Janówiec Kośc./Klub "Rol-
nika"/
 2. Eugeniusz Filipkowski - Windkowo, 11-400 Kętrzyn /mieszka-
nie prywatne/
 3. Eugenia Hełsburda - Wierzbowo, 11-700 Miągowo /szkoła/
 4. Kazimiera Jarnicka - Gulb, 14-211 Leseczno /mieszkanie
prywatne/
 5. Jędrwiga Pełka - Różnowo, 14-310 Miłskowo /świetlica PGR/
 6. Janina Popiel - Paustry, 11-220 Górpwo II. /mieszkanie
prywatne/
 7. Teresa Ruczyńska - Mortęgi, 13-325 Zajaczkowo k/Lubawy
/Klub "Ruch"/
 8. Elżbieta Rutkowska - Zgon, 11-712 Stare Kiełbonki, gm.Piec-
ki /mieszkanie prywatne/
 9. Jędrwiga Rutkowska - Koskowo, 11-420 Srokowo /Klub "Rolnika"
 10. Barbara Strzyż - PGR Droszewo, 11-310 Czerwonka gm.Bisku -
piec /świetlica PGR/

11. Anna Szymańska - Lipowo, 11-732 Kosowo gm.Mragowo /mieszkanie prywatne/
12. Janina Więclaw - Teplikijszy, 11-216 Wojleschy gm.Bartoszyce /mieszkanie prywatne/
13. Danuta Gołębiowska - Wolnies, 11-135 Lubomino /Klub "Ruch"/

II. Organizatorzy czytelnictwa

Nagrody w wysokości 3.000 zł każda

1. Helena Abramowska - instruktor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Nidzicy
2. Mirosława Białkowska - instruktor GS "Samopomoc Chłopska" w Nidzicy
3. Maria Bronkowska - kierownik Gminnej Bibl.Publ. w Miłkowie
4. Janina Fereniec - kierownik filii bibl. w Berecznie, gm.Zelewo
5. Maria Mejewska - instruktor Miejsko-Gminnej Bibl.Publ. w Korągu
6. Celina Pych - instruktor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Ostródzie
7. Barbara Przybycowska - instruktor Miejsko-Gminnej Bibl. Publ. w Nidzicy
8. Teresa Ratka - kierownik Gminnej Bibl.Publ. w Zelewie
9. Jędrzyna Szydłowska - prac. Miejsko-Gminnej Bibl.Publ. w Jezioranach
10. Teresa Treder - kierownik wypożyczalni Miejskiej Bibl.Publ. w Iławie
11. Stanisława Borodynko - instruktor Działu Udostępniania Zbiorów WBP w Olsztynie.

2. Daleko od centrum - blisko do książek.

Po obydwu stronach ulicy Towarowej, ciągnącej się aż do rogatk miasta Olsztyna w kierunku Barczewa, rozsiadły się liczne przedsiębiorstwa przemysłowe z całą swoją specyficzną infrastrukturą. W tej części miasta nie spotyka się spacerujących matek z dziećmi, domów mieszkalnych i sklepów,

Olsztyńskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Maszynami Budownictwo odsunięte nieco od głównego traktu, jakby usiłowało ukryć swoje olbrzymie gruszkowate zbiorniki. Wiatr roznosi resztki cementu i żwiru. Tu się robi beton.

Jeszcze przed kilku laty do Działu Głównego Mechaniki, w którym mieściła się skromna biblioteczka fachowa, wpadali pracownicy - majster czy inżynier, by zjeźrzeć do katalogów technicznych, sprawdzić detale norm. Teraz przychodzą też po literaturę beletrystyczną. Z początku było pewne zeskoczenie, kiedy Pan Eugeniusz Skrebs prowadzący biblioteczkę fachową zaproponował wypożyczenie "Czarnych skrzydeł nad Polską" czy "Zielonych wzgórz Afryki"...

Kilkaset książek wypożyczonych na początek, niejako na próbę, z Filii nr 8 WBP stanowiło zeczyn, który tu znalazł stosowne warunki rozwoju. Po trzech latach stałej obecności książek na terenie zakładu, starannie dobieranych, w bezpośrednim nieomal sąsiedztwie warsztatu pracy, ludzie przyzwyczaili się, cenią sobie wygodę, jaką daje obecność książek w miejscu gdzie pracują.

Sam Pan Dyrektor daje przykład założyci. Jest stałym zgorzłym czytelnikiem. I pomieszczenie samodzielnego wygospodarował dla potrzeb teraz już "dużej" bo liczącej ponad 3.500 woluminów biblioteki. Pan Skrebs czuje się teraz prawdziwym bibliotekarzem poprzez dość częste kontakty z nami a zwłaszcza z kol. W.Goncerzewiczem, który z łaćcie ojcowską troską i zrozumieniem traktuje zarówno swoich czytelników jak i potrzeby tych w punkcie. Tu się nie wpycha "cegieł" wydawniczych. Stała obecność około 1000 książek wypożyczonych z filii bibliotecznej, częste wymiany w ciągu roku, pozwalają czytelnikom na swobodę wyboru odpowiedniej literatury.

O nowościach książkowych sprowadzonych do biblioteki Pan Skrebs informuje żelogę przez radiowęzeł. Skutek jest widoczny.

Ponad 230 oficjalnie zapisanych czytelników - pracowników korzystających z księgozbioru punktu. A tak naprawdę to o wiele więcej. Prawie każdy z pracowników wypożycza książki i dla rodziny. No cóż troska o księgozbiór jest tu istotna. W roku 1984 wypożyczyli oni 7.293 książki.

Pan Skrebs, prowadząc zagęcia z uczniami Zasadniczej Szkoły Budowlanej, którzy tu odbywają stałe praktyki z zakresu znajomości polskich norm, zapoznaje jednocześnie uczniów z biblioteczką, tu mają możliwość kontaktu z książką, mogą też skorzystać z encyklopedii, słowników i czasopism fachowych.

Nagroda pierwszego stopnia we współzawodnictwie na najlepszy punkt biblioteczny, którą otrzymał Pan Eugeniusz Skrebs była dla laureata pewnym zaskoczeniem. "Wiedziałem to ja nic innego nie robiłem w czasie trwania współzawodnictwa" - odpowie skromnie.

Wznieć chodzi o to, żeby "tak trzymać" dalej.

Zdzisława Kosnowska

3. Czy potrzebna jest biblioteka w nowym osiedlu?

- Pół roku pracy biblioteki "na Falklandach"

Filia nr 20 Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie została uruchomiona w lipcu 1984 roku - tuż po sklepie spożywczym i kiosku "Ruchu" - w pięciotysięcznym już osiedlu mieszkaniowym. W odczuciu mieszkańców nie było tak oczekiwaną placówką, jak np. żłobek lub przedszkole, trzeba więc było wyjść z programem, który uszczelniałby jej istnienie. Szczęśliwie się złożyło, że biblioteka rozpoczęła pracę w okresie wakacji. Niezbyt wielka liczba czytelników pozwoliła na dłuższe rozmowy, poznanie ludzi i wysłuchanie opinii o potrzebach środowiska. Pierwsze były dzieci, by sprawdzić "co tu mają"? I one odwiedzały bibliotekę najliczniej, traktując ją jako nowum w podwórkowej rzeczywistości. Stało się jasne, że właśnie do najmłodszych

powinna być adresowana większość przyszłych propozycji. W tej sytuacji narzucającą się sprawą było nawiązanie kontaktów z trzyklsową Szkołą Podstawową Nr 28 we wsi Jaroty w której uczą się dzieci z naszego osiedla. Szkoła ze względu na trudne warunki lokalowe nie posiada biblioteki z przewidzianym adresem. Póczuliśmy się niejako zobowiązani, dysponując w miarę pełnym księgozbiorem dziecięcym i przewidzianymi pomieszczeniami /170 m²/ przejąć niejako funkcje biblioteki szkolnej. Z inicjatywą biblioteka wystąpiła do dyrekcji szkoły - i tak się zaczęło.

Inauguracją stałych kontaktów była impreza biblioteczna uświetniająca posownie na uczniach pierwszoklasistów. W kwintniu zostanie zakończony cały cykl lekcji przewidzianych programem nauczania; objęte nim zostały wszystkie dzieci z klas I-III.

Teatrzyk "Trzpiot" z Młodzieżowego Doma Kultury prowadzony przez mgr Wandę Anusisk, to następny rozdział kontaktów biblioteczki "na Felklendsch" /też właśnie nazwa funkcjonuje w społecznej świadomości/. A zaczęło się od inscenizowanego przez "Trzpiota" konkursu dla pierwszoklasistów - "Czy znasz wiersze Foma Jena?" Po pierwszym spotkaniu już było wiadomo, że muszą być następne. Dzieci z biblioteki przyjęły propozycję wspólnej zabawy w teatr entuzjastycznie. Zskeptowały korekcję zaproponowaną przez "Trzpiota" - brak dekoracji, strojów o tylko drobne rekwizyty charakteryzujące bohaterów. Scenariusz imprezy jest prosty: młodzież z "Trzpiota" przedstawia montaż wierszy, krótką legendę lub bajkę, po czym zaprasza dzieci z widowni do wspólnego zagrania niektórych fragmentów. Po sześciu spotkaniach można spokojnie powiedzieć, że "na Felklendsch" chodzi się na "Trzpiota".

Stale kontakty z teatrzykiem z MDK zwooczcowały nowym pomysłem - dzieci postanowiły samodzielnie przygotować własne przedstawienie /Kopciuszek/ w adaptacji Izabelli Wojciszewskiej. Lutowa impreza nosiła znamienny tytuł "Dzieci biblioteczne "Trzpiotowi". Spotkanie było bardzo uroczyste, na widowni wraz z dziećmi siedzieli zaproszeni nauczyciele, a skтары z "Trzpiota" gorąco dopinguwali nowicjuszy. Na zakończenie każde z występujących dzieci zostało posowne na sktera. Dopelnieniem imprezy stała się lekcja dykcji połączona z ćwiczeniami ruchowymi i poprowadzona przez Wandę Anusisk. Teatrzyk ukenstytuował się przybierając nazwę "Sąsiedzi". Obecnie mali skтары przygotowują konkurs o twór-

czości Wendy Chotomskiej, połączone z recytacjami i małą inscenizacją. Przygotowują również samodzielnie dyplomy, plakaty i nagrody.

Inną propozycją dla najmłodszych są "Plastyczne spotkania z biblioteką". Zajęcia te rozpoczynają się od czytania krótkiego tekstu poetyckiego, który ma inspirować dzieci do pracy plastycznej. Najlepsze obrazki są eksponowane w bibliotece bądź wykorzystywane jako element zdobniczy wystaw książkowych. Obiecujemy sobie, że grupy uczestniczące w tych spotkaniach, poprzez stały kontakt z poezją i przez wyrażenie swych doznań w formie plastycznej będzie bardziej uwrażliwiona literacko.

Zagędnienie odbioru tekstów literackich zainteresowały dr Teresę Brzeską-Smerek z WEP, która przysłała na wybranie imprezy studentów IV roku Filologii Polskiej. Spotkanie to miało charakter spideżowy. W przyszłym roku akademickim chcemy wspólnie zorganizować cykl zajęć umożliwiających przebadanie percepcji utworu literackiego, szczególnie jego walorów estetycznych, w różnych grupach wiekowych.

Działalność kulturalno-oświatową biblioteki dopełniają imprezy typowe, takie, jak: głośnie czytanie lektur trudno dostępnych, konkursy czytelnicze, wieczory baśni, spotkania z poezją... W ciągu pięciu miesięcy zorganizowałyśmy 75 imprez i spotkań, w których wzięło udział 1.319 osób. W toku pracy, pozwalającej na dłuższy kontakt z dziećmi, rodzą się sytuacje sprzyjające formowaniu świadomego, wymagającego czytelnika i przyjaciela biblioteki; wyleniają się też nasze podstawowe założenie: zaznajamianie z dobrym tekstem literackim, wprowadzenie w świat literatury przez zabawę, kształtowanie gustów czytelniczych a także **integracja dzieci z różnych środowisk. Wielu młodych czytelników trafia do wypożyczalni prosto z naszej sali imprezowej.**

Po niespełna 6 miesiącach działalności biblioteki nasza zarejestrowała 664 czytelników, którzy wypożyczyli 8.496 książek. I nie słyszy się uwag, że może inne placówka byłaby bardziej przydatna mieszkańcom.

Marta Wysokińska

4. Zaspotrzenie bibliotek w literaturę popularnonsukową dla dzieci wydana w latach 1975-1979 i jej wykorzystanie.

Wśród różnorodnych zadań bibliotek istotne miejsce zajmuje rozbudzanie zainteresowań książką popularnonsukową - szczególnie wśród czytelników młodocianych. Zadania te biblioteki mogą realizować poprzez właściwy dobór książek, odpowiednie ich gromadzenie i udostępnienie. Ogólne potrzeby poznawcze młodych czytelników są duże, uwarunkowane naturalną dla tego wieku ciekawością świata oraz różnorodnymi i szybko zmieniającymi się kierunkami zainteresowań i wymogami nauki szkolnej. Księgozbiory popularnonsukowe dla dzieci powinny być dostosowane do wieku i stopnia rozwoju intelektualnego czytelników. W związku z powyższym, troska o rozbudowanie zasobów literatury niebeletrystycznej dla dzieci powinna być naczelnym zadaniem bibliotek dziecięcych.

Celem analizy przeprowadzonej przez WBP w 1984 r. było zorientowanie się, w jakim stopniu oddziały dla dzieci są zaspatrzone w literaturę popularnonsukową dla dzieci i jak jest one czytane.

Analizą objęto wszystkie oddziały dla dzieci, znajdujące się na terenie woj. olsztyńskiego - bez miast Olsztyn - /19/. Wypełnione ankiety otrzymane z 17 oddziałów dla dzieci. Analiza przeprowadzona była w oparciu o "Wybór najlepszych książek popularnonsukowych dla dzieci wydanych w latach 1975-1979". Do analizy wybrano 147 tytułów książek z różnych dziedzin. Badania trwały od września 1983 do lutego 1984. Oddziały dla dzieci objęte analizą różniły się wielkością księgozbioru, poziomem i stylem pracy oraz charakterem środowisk, w których działają.

Rozpatrując zaspotrzenie bibliotek dziecięcych w literaturę popularnonsukową, przyjęto określony wzorzec tej literatury w stosunku do ogółu księgozbioru, pamiętając oczywiście, że decydujące jest jakość książek. W/g "Wskazówek w sprawie organizacji czytelnictwa dzieci w bibliotekach publicznych" /załącznik do pisma Ministerstwa Kultury i Sztuki - Departamentu Domów Kultury, Bibliotek i Stowarzyszeń Regionalnych z dn. 15 stycznia 1974 r. ur DBS-III-5330-1/74/, księgozbiór popularnonsukowy powinien stanowić

94% całego księgozbioru. Żadna z bibliotek dziecięcych woj. olsztyńskiego nie osiągnęła tak wysokiego procentu książek popularnonaukowych. Największy procent literatury popularnonaukowej posiadają biblioteki w Morągu /31%/, Lidzberku /31%/, Dobrym Mieście /29%/, najmniejszy oddziały dla dzieci w Berczewie /16%/, Kozłowie /18%/, Olsztynku /19%/, Sępopolu /19%/, Lubawie /20%/. Wymienione oddziały: dla dzieci /oprócz oddziału dla dzieci w Berczewie/ wykazują jednocześnie bardzo niski procent wypożyczeń tej literatury: Kozłowo /7,5%/, Olsztynek /5,3%/, Sępopol /7,3%/, Lubawa /9,5%/. Najwięcej książek popularnonaukowych wypożyczone w oddziałach dla dzieci w Nidzicy /24,6%/ i Górowie /23,6%/, które też mają dość wysoki procent literatury popularnonaukowej w swoich zbiorach. Nidzica /23%/, Górowo /27%/. Średnia wojewódzka wypożyczeń książek popularnonaukowych wynosi 11,6%.

Żadna z bibliotek dziecięcych nie posiada w swoich zbiorach wszystkich książek wymienionych w ankiecie. Szkoda, że nawet książki wydane przez "Naszą Księgarnię" np. J. Cepik: "Jak człowiek nauczył się pisać", napisane w gawędziarskim stylu, nie trafiły do takich oddziałów jak: Kętrzyn, Reszel, Nidzica, Dobre Miasto. Niewiele oddziałów posiada takie książki jak J. Mowszowicz "Przewodnik do oznaczenia drzew i krzewów krefowych i sklimatyzowanych" /tylko Biskupiec i Szczytno/. Tylko w oddziale w Szczytnie znajduje się książka M. Lewickiej "W kręgu architektury".

4 tytuły książek w ogóle nie znalazły się w bibliotekach, są to:

1. Grßer M.: Filistelistyka praktyczne
2. Kamiński A.: Andrzej Małkowski
3. Kreyser R.: Światłomierze i filtry fotograficzne w praktyce smatorskiej.
4. Turska J.: Szydełko i kłębek.

Niektóre spośród książek wymienionych w ankiecie posiadają biblioteki w kilku egzemplarzach, np. "Nieszwytkie sprawy zwykłego święta" /43 egz./ W. Puglewicz, B. Jęgielski: "Tarcza i miecz" /40 egz./, G. Brzeszkiewicz: "Czerwona planeta" /39 egz./ A. i Cz. Centkiewiczowie: "Nie prowadźcie ich Gwiazda Polarna" /35 egz./.

Jednak wiele znanych książek nie dotarło do wszystkich bibliotek dziecięcych.

A oto tytuły najsłabiej reprezentowane w zbiorach oddziałów dla dzieci /w niewielkiej ilości posiadanych/:

1. Busz J. - Gramy w siostrówkę /3/
2. Dulęba W. - Chopin /1/
3. Fijałkowski W.: Polscy i ich potomkowie w historii Stanów Zjednoczonych Ameryki /4/
4. Gancarz J. : Woda /4/
5. Huml I. : Polskie sztuki stosowane XX w. /1/
6. Konecny F. : Poznajemy atmosferę ziemi /4/
7. Lewicka M.: W kręgu architektury /1/
8. Lewicka M. : W świecie zabytków sztuki /2/
9. Michałek B. : Film - sztuka w ewolucji /1/
10. Mowszowicz J. : Przewodnik do oznaczania drzew i krzewów krajowych i sklimatyzowanych /2/
11. Ostrowiecki F., Chęda W. : Pojźdzy podaszkowe /1/
12. Piwoński J. : Nowoczesny statek handlowy /2/
13. Przyłubski F. : Wokół książki. Wiedomości o książce /4/
14. Reutt P. : Przepisy ruchu drogowego /3/
15. Sedowski M. : System polityczny Polski Ludowej /2/
16. Szypowscy M. i A. : Pieśń ziemi naszej /3/
17. Ullmann A. : Triki w fotografii /4/
18. Vedemecum turysty kolarza /3/.

Do analizy, jak już wspomnieliśmy, zostało wybranych 147 tytułów książek popularnonaukowych dla dzieci. W bibliotekach dziecięcych było razem 2.274 egzemplarzy tych tytułów. W/g wypełnionych ankiet zarejestrowano 5.501 wypożyczeń. Z powyższego wynika, że średnia liczba wypożyczeń tytułu książki popularnonaukowej dla dzieci wydanej w l. 1975-1979 wynosi 37,4 /wskaźnik ten nie jest pełnym odbiciem przeciętnej aktywności książek, ponieważ wpływały one sukcesywnie, a w wyliczeniach przyjęto ogólną liczbę książek wydanych w l. 1975-79/.

Biorąc pod uwagę wypożyczenia poszczególnych egzemplarzy literatury popularnonaukowej dla dzieci w roku, wskaźnik ten wynosi 1,5 /wskaźnik wypożyczeń dla książki popularnonaukowej dla dorosłych wynosi 0,8/. Stąd wynika, że księgozbiory popularnonaukowe dla dzieci są częściej wypożyczone niż książki tego samego rodzaju dla dorosłych.

Najbardziej czytane książki popularnonaukowe dla dzieci to /w nawiasie przeciętna wypożyczeń tytułu/:

1. Ostrowiecki E., Chads W. - Pojazdy poduszkowe /51/
2. Michalek B. - Film-sztuka w ewolucji /37/
3. Brzostkiewicz G. - Czerwona planeta /36,6/
4. Ziółkowska M. - Jak się zachować /35,5/
5. Jureczek-Gucwińska W. - Zwierzęta w moim domu /235/
6. Sternan W. - Pojazdem przez wieki /21,8/
7. Busz J. - Gromy w siatkówkę /19,7/.

Z analizy wypożyczeń książek popularnonaukowych dla dzieci wynika, że dużą popularnością cieszą się książki, które przedstawiają problemy współczesnej motoryzacji, podają informacje na temat pojazdów przyszłości /W.Sternan: "Pojazdem przez wieki"/ lub przewidywany przebieg wypraw załogi kosmicznej z Ziemi na Marsa w XXI w. /np. G.Brzostkiewicz: "Czerwona planeta"/. Oprócz wymienionych tytułów, dużą popularnością cieszą się podręczniki dotyczące kultury współczesnej, bardzo potrzebne dla ułatwienia nawiązania kontaktów międzyludzkich, poruszające sprawy stanowiące istotny element kultury osobistej człowieka /M.Ziółkowska - Jak się zachować/. W jednej z bibliotek /Biskupiec/ książka ta miała 102 wypożyczeń w ciągu 5 lat. Szkoda tylko, że tak popularne wśród młodzieży książki nie znalazły się w kilku bibliotekach dziecięcych /w Kętrzynie, Reszlu, Nidzicy, Dobrym Mieście, Morągu/.

Książki: E. Ostrowiecki - "Pojazdy poduszkowe" oraz B. Michalek: "Film - sztuka w ewolucji" mają b. dużą ilość wypożyczeń ale szkoda że te dwa tytuły znalazły się tylko w dwóch oddziałach dla dzieci. Analiza wykorzystania księgozbiorów wskazuje również na zmianę w hierarchii zainteresowań różnymi dziełami książek niebeletrystycznych. Obecnie dużą jest zainteresowanie dziełami 62 oraz 59. Z analizy wykorzystania literatury niebeletrystycznej wynika również stwierdzenie świadczące o bardzo wyraźnej dysproporcji między zasobem a wykorzystaniem niektórych dzieł /dotyczy to głównie nauk humanistycznych, społecznych/. Ujawnia się tutaj problem poziomu i "odpowiedzialności" książki niebeletrystycznej o także sprawa jej właściwego promowania.

W N I O S K I:

1. Stan ilościowy i jakościowy zbiorów ma podstawowe znaczenie dla rozwoju czytelnictwa literatury popularnonaukowej dla dzieci. Rozszerzenie zasięgu wpływu tej literatury zależy w dużym stopniu od odpowiedniego zapotrzebnia w tę literaturę.

W związku z tym że na rynku wydawniczym ukazuje się stosunkowo niewiele książek popularnonaukowych dla dzieci, nie należy kupować niektóre książki popularnonaukowe dla dorosłych, dość przystępnie napisane, do oddziałów dla dzieci lub też zapożyczać je w kilku egzemplarzy jednego tytułu.

Badania wykazały, że niektóre książki popularnonaukowe dla dorosłych są znajdujące się w oddziałach dla dzieci, cieszą się dużą popularnością np. B. Michełek : "Film - sztuka w ewolucji", czy W. Sternaen : "Pojazdem przez wieki".

2. Rozszerzenie zasięgu wpływu literatury popularnonaukowej dla dzieci zależy również w dużej mierze od jej popularyzacji. Dlatego też biblioteki powinny wzmacniać popularyzację tych książek poprzez organizowanie: wystaw książek, przeglądów książek, wycieczek do biblioteki, lekcji bibliotecznych.
3. Biblioteki, a zwłaszcza oddziały dla dzieci powinny rozszerzać i pogłębiać zainteresowanie czytelnictwa przez organizowanie spotkań: z autorami książek, z przedstawicielami redakcji wydawniczej, przez organizowanie przeglądów nowości, wystaw itp.

Danuta Pol-Czajkowska

Zoopatrzanie poszczególnych oddziałów dla dzieci
w literaturę popularnonaukową wydana w l.1975-79
i czytelnictwo tej literatury

Ip.	Oddział dla dzieci	Liczba zakupionych tytułów z wykazu 147 pozycji	Liczba zakupionych egzemplarzy tytułów z wykazu	Liczba wypożyczeń na 1 egzemplarz	% literatury nauk.	% wypożyczeń literatury nauk.
1	Berczewo	54	76	7,3	16	14,5
2	Bartoszyce	91	225	5,8	26	9,2
3	Biskupiec	67	113	10,9	23	10,7
4	Dobre Miasto	64	85	8,5	29	11,6
5	Górowo Ił.	69	166	15,7	27	23,6
6	Iżawa	90	191	8,8	22	11,5
7	Kętrzyn	83	101	8,2	28	12,3
8	Korsze	72	98	8,0	23	11,6
9	Kozłowo	-	-	-	18	7,5
10	Lidzbarsk	67	128	11,3	31	13,4
11	Lubawa	58	71	5,7	20	9,5
12	Morąg	89	142	7,8	31	11,2
13	Mragowo	107	155	5,0	23	7,5
14	Nidzica	54	77	10,3	23	24,6
15	Olsztyniek	60	103	5,4	19	5,3
16	Ostróda	77	182	5,6	25	11,6
17	Raszwał	67	84	12,2	25	14,2
18	Sępólno	-	-	-	19	7,3
19	Szczytno	130	277	9,1	27	8,2
	Razem	-	2.274	8,5	24	11,6

BIBLIOTEKARZE. LUDZIE KSIĄŻKI.

5. Leonard Turkowski - pisarz, nauczyciel, bibliotekarz

/1914-1985/

Leonard Turkowski urodził się 23 września 1914 roku w Poznaniu, w rodzinie robotniczej. Pisać zaczął bardzo wcześnie, mając 11-12 lat, jako 15 latek opublikował pierwszy wiersz w piśmie szkolnym. Rok później zamieszczał w prasie poznańskiej felietony z "żewu szkolnej", potem jego pisanie rozwijało się już samodzielnie. W 1935 r. ukończył Wyższy Kurs Dziennikarski przy Wyższej Szkole Handlowej w Poznaniu i rozpoczął pracę jako dziennikarz w redakcji gazety "Nowy Kurier", współpracował też z poznańską rozgłośnią Polskiego Radia. Jego debiut książkowy nastąpił w 1935 roku, zawierał m.in. utwory drukowane wcześniej w czasopiśmiech poznańskich. Tomik zetytułowany był "Krzyż na rozdrożu", a wydany został jako 8 tom Biblioteki "Wici Wielkopolskich" - miesięcznika kulturalnego regionu poznańskiego. Krytyka przyjęła tomik życzliwie, a po wydaniu w 1937 roku następnego zbioru poezji pt. "Krew ziemi" młody poeta przyjęty został do Związku Literatów Polskich. W 1938 roku ukazał się ostatni przed wojną zbiór poezji Leonarda Turkowskiego pt. "Gdy Środa rym pada".

Na istotne cechy młodzieńczej twórczości Leonarda Turkowskiego zwrócił uwagę jego mistrz i nauczyciel Jan Sztandinger, który tak pisał w przedmowie do "Krzyża na rozdrożu": "Cygan. Jakby z poczki Przybyszewskiego. Głowa inteligentna, twarde, ciekawa, uparta. Wzrok ponury. Śmiech szyderczy. Spojrzenie społe. Nie wytrzymał w seminarium nauczycielskim, gdzie chodził razem ze mną: on w charakterze ucznia, ja w charakterze nauczyciela. Pewnego dnia nagle porzucił szkołę. I teraz walczy, boryka się, od przygodnej posady do jeszcze przygodniejszej, od zajęcia do zajęcia. Jeszcze w ławie szkolnej pisywał felietoniki ze szkoły. Potem drukował wiersze w "Dzienniku Poznańskim", "Kurierze Poznańskim", "Czasie", "Nowym Kurierze", "Wielkopolenianie", "Poreniku" i w "Wiciach Wielkopolskich" oraz kilkadziesiąt występował na estradzie. Wiersze są twarde i chropawe jak

on. Czuć w nich rosnącą duszę..."

Na początku wojny Turkowski opuścił Poznań i ukrywał się przed Niemcami początkowo w Warszawie, a potem w innych miejscach. Aresztowany, podejmował udane ucieczki z obozów przejściowych w Bawle Buskiej, Opatowie, Poznaniu. Pracował w czasie wojny jako robotnik, urzędnik, brał udział w tajnym nauczaniu. Po wyzwoleniu był nauczycielem w Poznańskim i Lubelskiem. Pracował w Szkole Podstawowej w powiecie Środa Wielkopolska, a następnie w Liceum Pedagogicznym w Lesnej Podlaskiej. Jednocześnie uzupełnił wykształcenie na Wydziale Pedagogicznym w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Warszawie. Studia ukończył w 1953 roku. W 1954 r. osiedlił się na stałe w Olsztynie. Do roku 1965 mieszkał w Bartoszycach, gdzie pracował jako nauczyciel w miejscowym Liceum Pedagogicznym. Był dobrym nauczycielem, zawsze broniącym uczniów, którzy mieli kłopoty w szkole, kochał młodzież i wierzył, że każdy może być pełnowartościowym człowiekiem.

W Bartoszycach, po dwudziestoletniej przerwie, wrócił do pisania. Pierwsze jego powojenne publikacje ukazały się na łamach "Warmii i Mazur" na przełomie 1957/58 roku. Wtedy też nastąpił ponowny debiut - tomik poetycki "Na progę doby" wydany w Poznaniu w 1958 roku.

Od tej pory pisał dużo. Jego publikacje - poezje, powieści, opowiadania, wspomnienia - ukazywały się na rynku wydawniczym systematycznie i nie leżały zbyt długo na półkach księgarskich. Dużo miejsca w twórczości pisarza zajmowała też publicystyka społeczno-kulturalna, rozproszona w czasopiśmie, głównie olsztyńskich i poznańskich. W 1962 r. Turkowski rozpoczął pracę w redakcji "Gazety Olsztyńskiej", gdzie do roku 1969 pełnił funkcję kierownika działu kulturalno-oświatowego.

Każde prace, którą podejmował dawała mu zawsze dużo satysfakcji, traktował ją ogromnie serio, i to zarówno pracę nauczycielską, jak i dziennikarstwo.

Pracował w swym życiu w wielu różnych instytucjach, na piśmie nie pozostawało mu zbyt wiele czasu. Stąd ciągły pośpiech i ogromna, często ponad siły praca. Dorobek twórczy Leona Turkowskiego jest niezwykle bogaty i różnorodny, jednaka w całej twórczości dominuje problematyka pedagogiczna, regionalna, patriotyczna, zawsze też w niej widać ziemię, z której jak sen

określał, "jedź chleb", a więc Wielkopolska lub Olsztynskie. Z wydanych w różnym okresie książek, bliskie pisarzowi były zwłaszcza wspomnienia - "Księga mojego domu" /1979/, "Księga mojego miasta" /1983/ oraz "Księga Warmii i Mazur" /1983/. We wspomnianej trylogii zgromadził autor bogaty materiał faktograficzny, ukazujący własne i cudze losy. W cz.1 przedstawia historię swego rodu, w cz.2 opowiada o międzywojennym Bożeniu, o ludziach, których znał i cenił, w cz.3 prezentuje swoje życie na Warmii i Mazurach - okres intensywnej pracy w szkolnictwie, powtórny debiut poetycki, działalność publicystyczną, wiele miejsca poświęca swym kolegom i współpracownikom. W powieściach, takich jak "Niebo nad sędem" /1964/, "Kajak" /1966/, "Start" /1976/, "Lipcowy miód" /1980/, "Na początku było jezioro" /1983/ pisze o ludziach młodych, porusza problemy związane z regionem Warmii i Mazur, ukazuje konflikty międzypokoleniowe, pisze o ziemi, którą ukochoł na równi z Wielkopolską. Jego piśmiennictwo oparte było na własnych przeżyciach, było po prostu autentyczne. Powieść poświęconą Kopernikowi "Ziemia i niebo" /1971/ doczekała się dwu wydań i przekładu na język słowacki /"Sluko nezpada"/, zaś jedno z opowiadań "Spotkanie świątecznych" przetłumaczone zostało na język niemiecki.

Od roku 1969 przez cztery lata Leonard Turkowski był dyrektorem Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Olsztynie. Ten niezrównany pedagog, bibliofil i społecznik, dla którego książka była zawsze wartością najcenniejszą, okres swej pracy w Bibliotece poświęcił głównie sprawie kompletowania wartościowych książek, jeździł na sukcesy antykwaryczne, przeglądał wnikliwie wszystkie nadsyłane do FBW katalogi, inspirował zespół pracowników do zdobywania i upowszechniania wśród czytelników cennych nabytków. Wszystkie ważniejsze wyderzenia w FBW i jej filiach miały za jego sprawą szeroki oddźwięk na łamach prasy olsztyńskiej. Z jego też inicjatywy wprowadzono duże udogodnienie dla czytelników, polegające na otwarciu Czytelni FBW w każdą niedzielę, w godz. od 10⁰⁰ - 14⁰⁰. Była to pierwsza w Olsztynie czytelnia otwarta także w niedzielę. Dążył do ścisłej współpracy FBW z innymi placówkami oświatowymi - Wojewódzką Biblioteką Publiczną, Okręgowym Ośrodkiem Metodycznym, ZNP itp., wkładał wiele wysiłku w poprawę trudnej sytuacji lokalowej i kadrowej bibliotek pedagogicznych województwa olsztyńskiego.

W końcu roku 1973 przeszedł na emeryturę, ale wcześniej - bo w 1971 roku, został wybrany prezesem Olsztyńskiego Oddziału Związku Literatów Polskich. Funkcję tę pełnił nieprzerwanie do roku 1980. Lata te były ważnym i ciekawym okresem w dziejach miejscowego Oddziału. Organizowano wtedy w Olsztynie ogólnopolskie imprezy literackie, plenery, na których spotykali się literaci i nauczyciele, czwartki literackie itp. Leonard Turkowski jako prezes Oddziału ZLP dążył do przekształcenia Oddziału z instytucji regionalnej w placówkę kulturalną, której możliwości i dokonania nadawały jej charakter ogólnopolski.

Oprócz omawianej wyżej działalności literackiej, dziennikarskiej, nauczycielskiej, bibliotekarskiej, w bogatej biografii Leonarda Turkowskiego dużo miejsca zajmuje różnorodna działalność społeczno-polityczna. Już jako młody nauczyciel, w 1948r., wstąpił do PPR, a po zjednoczeniu aktywnie działał w PZPR. W latach 1962-1982 był członkiem Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, a od 1968 członkiem ZBOWiD.

Otrzymał wiele nagród na konkursach literackich, m.in. Nagrodę Wojewody Olsztyńskiego /1959/, Nagrodę SLP za publicystykę oświatową /1964/, Nagrodę miesięcznika "Wermis i Mazury" /1982/. Odznaczony był Krzyżem Komendorskim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Odznaką Zasłużony Działacz Kultury i in.

Do ostatniej chwili życia niezwykle aktywny, odbywał niezliczoną ilość spotkań z czytelnikami na terenie całego kraju i pisał. Jego pasją pisarską była pochodną pracy pedagogicznej, gdyż zawsze czuł się nauczycielem.

Nie hołdował nigdy żadnym określonym teoriom estetycznym, nie dążył do nowatorstwa formy. Liczył się zawsze tylko temat, który narzucił mu styl pisanie. Choć i, jak sam przyznawał w licznych wywiadsach, posiadał dwa obciążenia: obciążenie zwanym pedagogiem i przywiązanie do określonego regionu. Przed wojną była to Wielkopolska, po wojnie do końca życia - Wermis i Mazury.

Śmierć Leonarda Turkowskiego w dniu 19 stycznia 1985 roku przerwała nagle niezwykle bogate, pracowite i twórcze życie pisarza, nauczyciela, bibliotekarza i społecznika, który tak wiele jeszcze pragnął powiedzieć swym czytelnikom i przyjaciółom.

Zob. również w bieżącym numerze Bibliotekarza Olsztyńskiego: Leonard Turkowski. Bibliografia podmiotowo-przedmiotowa. Oprac. Krystyna Zgórska /poz. 14/.

Zofia Smolucha

6. Moje wspomnienia o Ludwiku Pelczarskim.

Z Panem Ludwikiem Pelczarskim zetknąłem się po raz pierwszy w sierpniu 1951 r. Był on wówczas kierownikiem Biblioteki Głównej WSR w Olsztynie, w której rozpocząłem swoją pierwszą po maturze pracę. W bibliotece pracowało wówczas 3 pracowników - 2 młode osoby, starszy Pan - były nauczyciel + kierownik Pelczarski /również były nauczyciel/. Dołączyłem do tego grona. Pierwsze moje wrażenie o Panu Pelczarskim /do końca naszej wspólnej 20-letniej pracy pozostało takie same/ że jest człowiekiem bardzo pracowitym, wymagającym w stosunku do pracowników i w stosunku do siebie. Pracę zacząłem, jak wspominałem, w roku 1951 a już w roku 1952 Dyrektor Pelczarski wysłał mnie na kurs do Biblioteki SGGW w Warszawie /tzw. Praktyka Międzybiblioteczna/. A w roku następnym kolejny Kurs bibliograficzny dla pracowników bibliotek naukowych. Po powrocie z tego kursu, powiedziałem swemu przełożonemu, że na tym kursie byłem najmłodsze i był moment, że chciałem z niego ucisnąć, bo byli tam przeważnie dyrektorzy, zastępcy i poważny egzamin - Pan Pelczarski powiedział tylko - tak trzeba, trzeba się dokształcać. Sam w tym czasie był na kursie w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie.

W pierwszych latach istnienia naszej Biblioteki osobiście jeździł po bibliotekach całej Polski, do Zbiornicy Zbiorów Zabezpieczonych w Bytomiu i zbierał dla naszej, nie bogatej jeszcze Biblioteki, książki. A ogromnie kochał książki. Książki były dla niego największym skarbem. Dojeżdżał do pracy z Ostródy, w której mieszkał. Niejednokrotnie wracając do Olsztyna z dalekich podróży w późnych godzinach wieczornych a nawet nocnych, nie mając połączenia z Ostródą sygnalizował w Bibliotece w byle jakich warunkach - na twardej amerykańce. A jednak zawsze wcześniej rano, kiedy przychodziliśmy do pracy, on już pracował. Od nas też wymagał ofiarnej pracy. Brałem z nim udział w kilku takich wyjazdach. Byliśmy razem w Bibliotece SGGW w Warszawie, gdzie wybieraliśmy wspólnie książki z dubletów i zbiorów zbędnych. Książki znajdowały się w baraczkach, pracowaliśmy w okrop-

nych warunkach, w kurzu, w niemiłosiernym ciasnocie, nie mogąc się dobrze rozprostować. Przy każdej ciekawszej pozycji p. Ludwik głośno oznajmił tytuł. Zarządził mi tym, i sama tek się wciągnęłam, że już nie narzekam. A byłam już bardzo zmęczona pakowaniem i noszeniem tych pak na pocztę. Spore ilości książek dotarły wówczas do naszej Biblioteki. Po rozpakowaniu ich, znów ta wielka radość, że już są w naszej Bibliotece. Muszę tu nadmienić, że dzięki tej Jego pasji nasza Biblioteka weszła w posiadanie wielu pozycji, których zezdrościła nam niejedna biblioteka.

Nas, młodych pracowników traktował trochę jak nauczyciel swoich uczniów, a nawet często jak Ojciec. Musiał zabiegać nie tylko o książki lecz także o nowe etaty i lokale. Częste przeprowadzki /wskutek szybkiego wzrostu księgozbioru/, zdobywanie dodatkowych pomieszczeń na magazyny i czytelnie, stercanie o nowe etaty - to był powszedni dzień p. Palczarskiego.

Był prawdziwym społecznikiem, zaangażowanym w pracy różnych stowarzyszeń, że wymienię TRZZ i SEP, w Uczelni był przez długi okres Społecznym Inspektorem Pracy. Z racji tej funkcji chodził często osobiście badać warunki rodzinne i mieszkaniowe pracowników. Tą pasją społecznika zarządził nas młodszych. Jego marzeniem było, żeby Biblioteka miała własny budynek. Poświęcił temu część swojego życia. Niestety, nie doczekał tej uroczystej chwili. A był taki moment że te marzenia zdawały się bliskie realizacji. Trzeba było go wówczas widzieć w akcji ...

Zs Jego dyrekcji Biblioteka rozrosła się z 8000 vol., bo taką liczbę otrzymaliśmy z Biblioteki WSGW w Łodzi /zeleńtek naszego księgozbioru/ - do 214.900 vol. w roku 1972, kiedy przechodził na emeryturę. Jak bardzo był uczuciowo związany z naszą Biblioteką, z jej pracownikami, zobaczyłam to po jego odejściu na emeryturę. Będąc w Ciesztynie zawsze nas odwiedzał. Interesowało go wszystko w Bibliotece: pracownicy, ich warunki rodzinne, dzieci, wnuki. Bardzo się cieszył, kiedy odwiedzałam go w szpitalu. Będąc z wykształcenie historykiem, najbardziej lubił książki o tematyce historycznej. Kiedy już chorował, a nadal lubił czytać, był niezwykle wzruszony i wdzięczny, kiedy pożyczęłam mu książki "trudno dostępne".

Ostatni raz widziałem Go schrowanego po operacji, w Jego domu w Ostródzie, gdzie zaprosił nas kilku "starych" pracowników. Byliśmy przez Niego i Jego rodzinę przyjęci jak najbliżsi przyjaciele. Osobiście odprowadził nas na dworzec, gdzie nas pożegnał po raz ostatni.

Helena Wołos

Zob. również: Ludwik Pelczarski. Oprac. Barbary Ochranowicz
/"Bibliotekarz Olsztyński" 1984 nr 1, poz. 23/.

POMOCY METODYCZNE. WYTYCZNE. PRZEPISY PRAWNE.

7. Rozwój bibliotek publicznych woj. olsztyńskiego
w latach 1986/1990
/przewidywania i zalecenia/

Działalność bibliotek woj. olsztyńskiego w l. 1986/1990 będzie miała na celu wszechstronne zaspokojenie potrzeb czytelnicych społeczeństwa i rozbudzenie zainteresowań czytelnicych. Przewiduje się rozwój ilosciowy czytelnicych i korzystne zmiany jakosciowe w jego obrębie /zwiększenie odsetka wypożyczeń książek fachowych, pop.-naukowych i społeczno-politycznych/. Korzystne zmiany w obrębie czytelnicych będą rezultatem:

- przewidywanego poważnego poszerzenia bazy działalności bibliotecznej; zwiększenia ilości bibliotek i punktów bibliotecznych
- co zbliży książkę biblioteczną do wielu środowisk, powiększenia zbiorów bibliotecznych i doskonalenie ich struktury, polepszenie warunków lokalowych i wyposażenie w sprzęt wielu placówek;
- podwyższenie poziomu wykształcenia i umiejętności zawodowych kadry bibliotekarskiej;
- doskonalenia form i metod obsługi czytelnicych i popularyzacji zbiorów.

1. Sieć biblioteczna

- 1.1. Przewiduje się zwiększenie liczby placówek bibliotecznych co najmniej o 24 /z 247 w 1985 r. do 271 w 1990 r./ w tym o 18 w miastach i 6 na wsi. Uzupelnione zostaną istniejące aktualnie luki w sieci bibliotecznej miast: Kętrzyn, Olsztyn i Ostróda, zorganizowane zostaną placówki w nowo budowanych osiedlach mieszkaniowych miast /Olsztyn, Dobre Miasto, Kętrzyn, Kragowo, Ostróda, Szczytno/, niektórych szpitalach i większych zakładach pracy w miastach oraz wsiach liczących powyżej 500 mieszkańców nie posiadających dotychczas stałych bibliotek w gminach: Kragowo, Sępólno, Olsztynek, Ostróda,

Lubawa, Grunwald i Zelawa.

- 1.2. Zwiększy się ilość tzw. bibliotek łączonych /spełniających obok funkcji bibliotek publicznych, także funkcję biblioteki szkolnej, zakładowej lub szpitalnej/. Przewiduje się zwiększenie ilości takich placówek o ok. 20 /z 51 do 70-75/ - w tym o ok. 10 placówek publiczno-szkolnych, ok. 5 publiczno-zakładowych i ok. 5 publiczno-szpitalnych /liczby te obejmują też nowo zorganizowane placówki jak i filie bibliotek publicznych przekształcone w placówki łączone/.
- 1.3. W ramach doskonalenia sieci bibliotek na wsi przewiduje się przesunięcie siedzib ok. 15 filii bibliotecznych z miejsc wyłudniających się miejscowości do innych wsi, zapewniających korzystniejsze warunki rozwoju czytelnictwa /szczególnie w rejonach: bartoszczyckim, podolszczyńskim, biskupieckim i kętrzyńskim/.
- 1.4. Przewiduje się zwiększenie ilości punktów bibliotecznych o ok. 100 /do 950-1000/ w tym na wsi o ok. 60 /do ok. 810/ i w miastach o ok. 40 /do ok. 170/. Zakłada się objęcie punktami bibliotecznymi /łącznie z punktami wypożyczeń bibliobusów/ wszystkich wsi indywidualnych i PGR-ów liczących powyżej 100 mieszkańców, hoteli robotniczych i zakładów pracy w miastach liczących powyżej 200 pracowników i oddalonych od siedzib bibliotek. Będą podjęte starania o umocnienie punktów bibliotecznych obsługujących powyżej 80 czytelników /wynajem lokali, księgozbiory powyżej 500 wol., miesięczna opłata kierowników/.
- 1.5. Podejmie się starania o wprowadzenie do obsługi czytelników na wsi dalszych bibliobusów. W razie zrealizowania planów w tym zakresie, w bibliobusy będą wyposażone w pierwszym rzędzie biblioteki miejskie i miejsko-gminne działające w miejscowościach będących ważnymi węzłami komunikacyjnymi /Biskupiec, Iława, Kętrzyn, Morąg, Ostróda/.

2. Zbiory biblioteczne

- 2.1. Przewiduje się zwiększenie wielkości zbiorów bibliotecznych o ok. 500-600 tys. jednostek /z 2.568 tys. w 1985 r. do ok. 3.100 tys. w 1990 r./ . Zakup nowości wydawniczych wyniesie 20-22 wol. na 100 mieszkańców rocznie /tj. 150-160 tys. wol./.

przy równoczesnym wycofywaniu corocznie ok. 70-80 tys. wol. książek zniszczonych, zagubionych, znajdujących się w zbyt dużej liczbie egzemplarzy lub nieprzydatnych w poszczególnych bibliotekach.

Zakup nowości uzupełniany będzie óserami czytelników, książkami przekazywanymi przez czytelników w zamian za zagubione lub przejmowane z innych bibliotek /łącznie ok. 20 tys. wol. rocznie w skali województwa/.

- 2.2. Zwróci się baczna uwagę na zachowanie właściwej, w stosunku do potrzeb czytelników struktury zbiorów lub dokonanie w tym zakresie koniecznych korekt oraz stałe doskonalenie struktury zbiorów. W pierwszym rzędzie zwróci się uwagę na zwiększenie zbiorów niebeletrystycznych bibliotek dla dzieci i młodzieży.
- 2.3. Zwiększy się zakup zbiorów nieksiążkowych do bibliotek a szczególnie zgrupowanych roczników, czasopism, muzykaliów /płyty, taśmy magnetofonowe, nuty/ i książek dla niewidomych. W WBP przewiduje się rozpoczęcie gromadzenia telexstet i zbiorów reprodukcji malarstwa. Przewiduje się przeciętny udział zbiorów nieksiążkowych w zakupach w wymiarze co najmniej 5% zakupowanej ilości zbiorów.
- 2.4. Przewiduje się wyposażenie wszystkich punktów bibliotecznych w zbiory publikacji podręcznych i osiągnięcie w tym zakresie w 1990 roku następujących wskaźników: punkt biblioteczny obsługujący powyżej 100 czyt. - co najmniej 20 wol., obsługujący 50-100 czytelników - co najmniej 10 wol., obsługujący poniżej 50 czytelników - 5-10 wol.
- 2.5. Zapowiedziane zmiany w skali krajowej /centralne katalogowanie nowości bibliotecznych na etapie produkcji wydawniczej, zakup wydawanych przez Bibliotekę Narodową kart katalogowych, wdrożenie tzw. kononu wydawniczo-bibliotecznego/, pozwolą na podniesienie poziomu gromadzenia i opracowania zbiorów oraz poświęcenie większej uwagi problemom doboru i selekcji zbiorów.

3. Lokale bibliotek. Sprzet biblioteczny.

- 3.1. Wg aktualnych ustaleń, przewiduje się w l. 1986-1990 korzystne zmiany lokali 55 bibliotek i filii b-nych, w tym: w 22 wypadkach poprzez nowe inwestycje /głównie lokale w pswilocnych usługowych budowanych w nowych osiedlach miast i wznoszone w ramach czynów społecznych domy starszaka na wsi/, w 5 wypadkach poprzez odbudowę budowli zabytkowych i w 23 wypadkach poprzez adaptacje na biblioteki rozmaitych obiektów lub rozbudowę posiadanych dotychczas lokali /dokładny wykaz - zob. zał.1.
- 3.2. Będą czynione energiczne starania o ujęcie w planach inwestycyjnych na l. 1986/90 potrzeb lokalnych wymienionych niżej bibliotek pracujących w szczególnie trudnych warunkach, w stosunku do których brak dotychczas konkretnych planów poprawy sytuacji: WBP w Olsztynie /centrala/, MBP w Bartoszych, MGBP w Górowie Izew., MGBP w Jeziorach, MGBP w Lubawie, GBP w Barciszach, GBP w Kolnie. Podobnie czynione będą starania o wyłączenie na korzystniejsze lokale 43 filii bibliotecznych, w tym 7 w miastach /Iława - 2, Kętrzyn - 1, Kragowo - 1, Szczytno - 3/.
- 3.3. Będą kontynuowane tradycje wyposażenia kompleksowo bibliotek otrzymujących nowe lokale w estetyczne i funkcjonalne meble b-ne /przy wykorzystaniu wycyfrowanego^{graf} po odczyszczeniu, na uzupełnienie wyposażenia innych placówek/.
- 3.4. Na bieżąco będą podejmowane przez poszczególne biblioteki i WBP starania w zakresie wyposażenia bibliotek w niezbędny sprzęt techniczny a szczególnie maszyny do pisania i liczenia, sprzęt audiowizualny konieczny do prac oświatowych z dziećmi i obsługi ludzi niesłyszących oraz środki transportu. Przewiduje się sukcesywne uzyskanie przez biblioteki rejonowe samochodów dostawczych /samodzielnie, lub do wspólnego użytkowania przez biblioteki i domy kultury/. Przewiduje się sukcesywne uruchomienie przy większych bibliotekach miejskich własnych pracowni introligatorskich /zakłada się, że w 1990 roku pracownie takie będą istniały co najmniej przy 5 bibliotekach - WBP oraz mbp w Iławie, Kętrzynie, Lidzbarku Warm. i Szczytnie/.

3.5. Poszczególne biblioteki miejskie i miejsko-gminne oraz WBP będą utrzymywały systematyczne kontakty ze Spółdzielcami Mieszkalniowymi mające na celu ujęcie w planach budownictwa obiektów usługowych w osiedlach spółdzielczych potrzeb lokalowych bibliotek w oparciu o środki finansowe resortu kultury oraz środki własne spółdzielni. Przewiduje się w ten sposób uzyskać ok. 10 lokali dla filii organizowanych w l. 1988-1995 /oprócz 11 lokali wprowadzonych do planów inwestycyjnych do końca 1985 r./.

4. Personel

- 4.1. Plany rozwoju bibliotek województwa na lata 1986/90 wymagają zwiększenie zatrudnienia o ok. 120 pracowników pełnozatrudnionych, w tym ok. 70 pracowników działalności podstawowej oraz ok. 50 obsługi i administracyjnych. Ok. 70 pracowników skierowanych zostanie do nowo organizowanych placówek, ok. 30 do bibliotek, które rozszerzą działalność z uwagi na znaczne polepszenie warunków lokalowych, ok. 20 - do obsługi zorganizowanych przy bibliotekach interligetornal i samochodów oraz na stanowiska pracowników administracyjnych.
- 4.2. Zwiększą się stabilizację zatrudnienia w bibliotekach, w stosunku do stanu z lat wcześniejszych, z uwagi na korzystniejsze płace gwarantowane Ustawą o upowszechnieniu kultury /zasada corocznej waloryzacji uposażeń, dodatki za pracę na wsi i w małych miastach/. Zmniejszenie fluktuacji kadry zapewni korzystne warunki podwyższenia kwalifikacji i umiejętności praktycznych bibliotekarzy.
- 4.3. Przewiduje się systematyczny wzrost kwalifikacji kadry z uwagi na: 1/systematyczny dopływ absolwentów szkół wyższych i średnich bibliotekarskich, 2/dokształcanie znacznej części bibliotekarzy. Przewiduje się w związku z tym, że w roku 1990 ok. 80-85% ogółu pracowników działalności podstawowej będzie posiadać kwalifikacje zawodowe a 20-22% pracowników pełnozatrudnionych /w miastach - ok. 40%/ - wykształcenie wyższe bibliotekarskie lub inne humanistyczne.

5. Popularyzacja czytelnictwa i działalności bibliotecznej;
Siódma informacyjna.

- 5.1. Zakłada się systematyczny rozwój działalności informacyjnej i popularyzacyjnej bibliotek - równoległy do rozwoju zainteresowań i potrzeb odbiorców oraz wzrostu kwalifikacji bibliotekarzy. W działalności tej szczególne uwagi i preferencje udzielone będą następującym tematom: a/problematyka historyczna, kulturalno-oświatowa i gospodarcza regionu, b/literatura niebeletrystyczna o tematyce wiążącej się z aktualnymi, nurtującymi społeczeństwo, problemami społeczno-politycznymi, kulturalnymi i gospodarczymi, c/utrwalenie nawyków obcowania z literaturą piękną - klasyczną i współczesną - o najwyższych wartościach artystycznych, poznawczych i moralnych d/popularyzacja najcenniejszych osiągnięć współczesnej literatury pięknej e/popularyzacja literatury fachowej o najszerszym adresie czytelniczym /literatury rolniczej na wsi, z zakresu ogrodnictwa, gospodarstwa wiejskiego, ochrony zdrowia i higieny, majsterkowania, kultury życia codziennego/.
- 5.2. Kultywowane i rozwijane będą dotychczasowe masowe formy popularyzacji zbiorów /wystawy, spotkania autorskie i odczyty, lekcje b-dne i wycieczki do bibliotek/, jednocześnie podejmie się staranie w kierunku szerszego wzroczenia form działalności sprzyjających pogłębionemu i twórczemu odbiorowi dzieła literackiego /koła dyskusyjne, kluby zainteresowań, koła hobbyistów w placówkach dla dzieci, koła recytatorskie i teatryki słowa i in./. W większych bibliotekach miejskich preferowane będą formy działania zabezpieczające miejscowej inteligencji humanistycznej możliwości wymiany myśli i rozwoju zainteresowań literackich a w bibliotekach gminnych - kryształizowanie ośrodków informacji o literaturze rolniczej. Organizowane będą plebiscyty i konkursy czytelnicze /w skali wojewódzkiej i lokalnej/, traktowane zarówno jako narzędzie popularyzacji określonych treści, jak również narzędzie doskonalenia zbiorów i zdobywania informacji o zainteresowaniach czytelniczych. Wykorzystywane będą trudniejsze obchody

związane z książką, sprzyjające pracy popularyzacyjnej /szczególnie: M-o Książki i Prasy Rolniczej, Dni Kultury, Oświaty, Książki i Prasy - okres popularyzacji usług b-nych, dorobku bibliotek i literatury pięknej, Dekada Książki "Człowiek-Swiat-Polityka" - okres popularyzacji literatury społeczno-politycznej/.

- 5.3. Podejmując prace popularyzacyjne, bibliotekarze będą starali się uzyskać pomoc specjalistów z różnych dziedzin, pisarzy i zawodowych popularyzatorów. Szczególnie będą zabiegać o współpracę ze specjalistami z zakresu rolnictwa /służba rolna WOPR i urzędów gmin, pracownicy naukowcy AB-F i nauczyciele szkół rolniczych/, pisarzami, naukowcami skupionymi wokół WSP i Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego.
- 5.4. Opracowywane i wydawane będą dotychczasowe publikacje periodyczne WBP /"Bibliografia Warmii i Mazur", "Bibliotekarz Olsztyński", "Materiały do kartotek"/. Podejmowane będą inicjatywy wydawania publikacji o zasięgu ogólnowojewódzkim i lokalnym. Przewiduje się m.in. opracowywanie następujących rodzajów nie publikowanych dotychczas szerzej publikacji:
- a/informatory o poszczególnych bibliotekach większych miast,
 - b/poradniki bibliograficzne o poszczególnych miastach i mikroregionach /typu "Olsztyn /Bartoszyce itp./ w literaturze"/,
 - c/drobne poradniki bibliograficzne /w formie ulotek lub zbiorek/ ukształtowane najwarteściowszą literaturę na określone tematy lub najciekawsze nowości
 - d/ "Wykazy nowości WBP za rok..." /o zasięgu wojewódzkim/ i "Wykazy nowości Biblioteki Rejonowej w..." /o zasięgu rejonowym/.
- 5.5. W poszczególnych latach objętych planem 5-letnim, przewiduje się podjęcie m.in. następujących ważniejszych akcji popularyzacyjnych:

- 1986 - szeroka popularyzacja dorobku, księgozbiorów i usług bibliotek woj. olsztyńskiego w związku z 40-leciem Dekretu o b-kach i 40-leciem powstania MBP w Olsztynie. Równocześnie przypomnienie tradycji historiografii i bibliotekoznawstwa polskiego w związku z 200 rocznicą urodzin Josepha Lelewela, 100-lecie powstania "Gazety Olsztyńskiej" będzie okazją do ukształtowania tradycji czasopiśmiennictwa i ruchu wy-

wnościowego w ogóle na tematy i zaburzeń w tekście sylwetek Jana
Sienkiewskiego i Pieniążycy. Chocoby jubileuszowe bibliotek
elastycznych.

- 1987 - 20-lecie CZCS-u stworzy okazję do spopularyzowania
rozwoju gospodarczego WIL, 50 rocznica śmierci Bolesława Leś-
nickiego do popularyzacji poezji 20-lecie międzywojennego w 100
rocznica śmierci J.I. Kreszewskiego do ukazania dorobku pols-
kiej poezji XIX-wiecznej.
- 1988 - w związku ze 130 rocznica urodzin Michała Kajki i 150
rocznica urodzin Wojciecha Kętrzyńskiego podejmie się wkrocze
popularyzujące dorobek wymienionych dzięłaćzy a także publika-
cje o historii regionu i poezje twórców ludowych WIL. W 150
rocznica śmierci Józefa Śniadeckiego podejmie się prace na-
jęca na celu spopularyzowanie dorobku nauki polskiej minionych
stuleci. Sesja popularno-naukowa poświęcona literaturze ludowej
WIL.
- 1989 - w związku z 200 rocznica wybuchu Wielkiej Rewolucji
Francuskiej spopularyzuje się piśmiennictwo popularno-naukowe
i beletrystyczne związane z europejskimi postępowymi tendycjami
społecznymi a w związku z 100 rocznica urodzin Marii Dobrow-
skiej - zbliżenie społeczeństwu dorobku postępowego nurtu pro-
zy polskiej 20-lecia międzywojennego. Konkurs na najlepszą li-
teraturę związaną z historią XIX w. /"O Wielkiej Rewolucji
Francuskiej do Wielkiej Rewolucji Październikowej"/.
- 1990 - 100 rocznica śmierci Piotra Ścieżkianego da możność
ukazania postępowych ruchów społecznych we wsi polskiej w XIX
w. a 50 rocznica śmierci Kazimierza Przerwy-Tetmajera do przy-
pomnienia najwartościowszych utworów poetyckich okresu Młodszy
Polski.

Oprac. Jan Burekowski

8. Przewidywane korzystne zmiany lokalowe
w bibliotekach publicznych woj. olsztyńskiego
w latach 1986/90

/układ wg jednostek administracyjnych,
w nawiasie przewidywany termin zakończenia
inwestycji/.

1. M.Barczewo - oddział dla dorosłych MGBP. Adaptacja budynku produkcyjnego na bibliotekę /1985 lub 1986/.
2. Gm.Barczewo - filia w Rąbsowie. Remont kapitalny budynku /1986?/
3. M.Bartoszyce - filia nr 2 MBP. Partycypacja w budowie pawilonu spółdzielczego /1986/
4. Gm.Bartoszyce - filia w Galińcu. Remont zażytkowego pałacu /1989/90/
filia w Łabędniku - j.w.
filia w Łojdnie - j.w.
5. M.Biskupiec - centrale MGBP. Adaptacja zażytkowego kościoła /do 1990?/
6. Gm.Biskupiec - filia w Bredynkach. Remont kapitalny obiektu /1985/.
7. Gm.Dywik - filia w Sętelu. Remont kapitalny budynku /1986/
8. Gm.Gietrzwałd - filia w Bielsku. Remont kapitalny budynku /1987/
9. Gm.Grunwald - bibliotekę gminną w Gierzwaldzie. Remont i adaptacja zażytkowego pałacu na GOK /1988?/. Tymczasowa siedziba w remontowanym aktualnie budynku będącym własnością szkoły /przewidywane zakończenie remontu 1986 r./.
10. Gm. Iłwa - filia w Łasiecznie. Rozbudowa pawilonu GOK /1987/
11. Gm.Janówiec - bibliotekę gminną. Remont i adaptacja na bibliotekę lokalną poszkolnego /1988 ?/

12. Gm. Jencwo - biblioteka gminna. Remont i rozbudowa lokalu GEP - zainstalowanie co i budowa kotłowni /1985/86/.
13. Gm. Jedwabno - biblioteka gminna: Lokal w adaptowanym budynku GOK /1987/.
14. Gm. Ketrzyn - filia w Wopławce. Przeniesienie do lokalu po klubie "Ruch" /1985/86/.
15. Gm. Kiwity - biblioteka gminna. Adaptacja budynku usługowo-mieszkalnego na GOK /1987?/.
16. Gm. Kiersze - filia w Lenkiejmech. Adaptacja lokalu po klubie "Ruch" na bibliotekę /1985/86/.
17. M. Lidzbark - centrala MBP. Adaptacja na b-kę zabytkowego pałacu /1986/.
18. Gm. Lubawa - filia w Byszewaldzie. Poszerzenie i remont zajmowanego lokalu /1985/86/.
- filia w Prątnicy. Lokal w planowanym Domu Strzeżaka /1987/.
19. Gm. Łukta - gminna biblioteka. Adaptacja na GOK budynku poszkolnego /1987/.
20. Gm. Małdyty - gminna biblioteka. Nowy lokal w planowanym Domu Strzeżaka /1988-90/
- filia w Wielkim Dworze. Lokal w planowanym Domu Strzeżaka /1988?/.
21. Gm. Miłokowo - gminna biblioteka. Adaptacja na b-kę lokalu poszkolnego /ok. 1988/ lub poszerzenie obecnego lokalu o pomieszczenie zajmowane aktualnie przez klub "Piekiesko" /druga koncepcja znacznie korzystniejsza/.
22. Gm. Miłomłyn - gminna biblioteka. Adaptacja budynku mieszkalno-usługowego na GOK /1990/.
23. M. Mragowo - nowa filia biblioteczna. Partrycyacja w budowie pawilonu spółdzielczego /1986/.

24. Gm. Nadzica - filia w Kenigowie. Partycypacja w budowie pawilonu nadłowego GS /1987?/
- filia w Jęgarzewie. Poszerzenie zajmowanego lokalu /1986/87/
25. M. Olsztyn - centrale MGEP. Poszerzenie obecnie zajmowanego lokalu /1989/
26. M. Ostróda - centrale MGEP. Lokal przy planowanej sali koncertowej /ok. 1990/
- nowe filia b-na. Lokal w odbudowywanym zabudowanym zespole /1987?/
- nowe filia w "Os. Jagiello". Partycypacja w budowanym pawilonie spółdzielczym /1987?/
- nowa filia w "os. Młodych". Partycypacja w budowanym pawilonie spółdzielczym /1987/
27. Gm. Ostróda - filia w Tyrowie. Lokal w pawilonie sdm.-socjalnym RSP /1985/86/.
28. Gm. Pasym - biblioteka gminna. Lokal w rozbudowywanym GOK /1987?/
29. Gm. Purda - biblioteka gminna. Lokal w sdeptowanym na GOK budynku poszkolnym /1988/89/
30. M. Reszel - centrale MGEP. Lokal w sdeptowanym na b-ke budynku śpichrza /1985/86/
31. Gm. Stawiguda - filia w Gryżlinach. Remont kapitalny budynku /1987/
32. Gm. Srekwó - gminna biblioteka. Lokal w rozbudowanym budynku GOK /1989?/
- filia w Bajcach Wlk. Adaptacja lokalu po poczcie /1988?/
33. M. Sepól - centrale MGEP. Poszerzenie o obecny lokal księgarni /1989/90/
34. M. Szczytno - centrale MBP. Rozbudowa budynku /1985/86/
- lokal nowej filii b-nej - pawilon spółdz. /1987/

35. Gm. Wielbark - biblioteka gminna. Adaptacja na bibliotekę i FOK zabytkowego kościoła /1987?/
36. Gm. Zalesze - gminna biblioteka. Lokal w planowanym do odbudowy ratuszu /ok. 1990/
- filia w Borecznie. Remont lokalu /1985/86/
- filia w Jerzwałdzie. Lokal w planowanym Domu Strażaka /1987?/
37. M. Olsztyn - 7 nowych lokali filii bibliotecznych zlokalizowanych w pawilonach spółdzielczych SM "Jaroty" /3/, SM "Pojezierze" /1/, SM "OSM" /2/ i SM "Redykcjny" /1/ i 1 lokal w nowym budynku szkoły podstawowej /cs. Dejtki/ /1986, 1988, 1989, 1990/.

Opracowano na podstawie informacji bibliotek rejonowych i biur projektowych.

J.B.

9. Przed 40-leciem bibliotek publicznych na Warmii i Mazurach. Zalecenia WBP.

W 1986 roku przypada 40 rocznica ogłoszenia Dekretu o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi /31 stycznia 1946 r. dekret został przyjęty przez Radę Ministrów a 14 kwietnia tegoż roku zatwierdzony uchwałą Krajowej Rady Narodowej/. Uchwalenie i wdrożenie Dekretu było faktem bardzo istotnym dla rozwoju kultury, oświaty i nauki w naszym kraju, stanowiło podstawę dalszego pomyślnego rozwoju bibliotek, a szczególnie bibliotek publicznych. Z tego względu celowe jest przypomnienie społeczeństwu roli Dekretu, kolejnych etapów rozwoju czytelnictwa i bibliotek oraz aktualnego ich stanu.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie zachęca i zobowiązuje wszystkie biblioteki i filie biblioteczne w województwie do opracowania indywidualnych programów obchodów 40-lecia

Dekretem o bibliotekach i 40-lecie powstania pierwszych bibliotek publicznych na Warmii i Mazurskiej i proponuje uwzględnienie w tych programach przedstawionych niżej sugestii organizacyjnych i programowych.

- Program obchodów 40-lecia bibliotek w mieście, gminie czy wsi powinien mieć na celu: a/ukazanie dorobku bibliotek i rozwoju czytelnictwa w 40-leciu - m.in. skonfrontowanie skromnych i trudnych początków z aktualnym stanem zbiorów i czytelnictwa, b/podkreślenie znaczenia działalności bibliotek dla rozwoju kultury, oświaty, nauki i gospodarki narodowej, c/przypomnienie zasług najbardziej zasłużonych w okresie 40-lecia bibliotekarzy i aktywistów społecznych związanych z bibliotekami /m.in. kierowników punktów bibliotecznych/; d/przybliżenie społeczeństwu i władzom problemów aktualnej działalności i przesłanek dalszego rozwoju bibliotek.
- Terminy zjazdowych imprez związanych z obchodami 40-lecia w poszczególnych miejscowościach mogą nawiązywać do daty uchwalenia Dekretu /styczeń lub kwiecień 1986 r./, daty powstania pierwszej biblioteki publicznej w woj. olsztyńskim /5 czerwca 1946 - rocznica zorganizowania Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie/ lub też daty zorganizowania biblioteki w konkretnej miejscowości /biblioteki powiatowe powstały w okresie od 14 października 1946 r. do 23 kwietnia 1948 r. miejskie w l. 1946-49 a gminne w 1949 r./.
- Zjazdowymi akcentami obchodów powinny być działania mające ukazać społeczeństwu miasta bądź też gminy dorobku biblioteki i jej aktualnych zbiorów. Podstawową formą działania może być duże wystawy książek i dokumentów. Należy wyeksponować początki biblioteki /pierwsze książki z ukazaniem rozmaitych źródeł kompletowania zbiorów: publikacje przedwojenne, pierwsze książki wydane w Polsce Ludowej przez różne oficyny, publikacje wydane w ZSRR, dary Polonii zagranicznej itp./. Podstawową częścią wystawy powinna być ekspozycja najwartościowszych i najciekawszych części zbiorów mającą na celu uwidocznienie dorobku i możliwości działania biblioteki. Cennym uzupełnieniem wystawy książek będą: ekspozycje ciekaw-

wych dokumentów związanych z początkiem działalności biblioteki, fotografie imprez i wnętrz z lat 40-tych i 50-tych, fotografie zasłużonych bibliotekarzy i kierowników punktów bibli., fotografie wnętrz najładniejszych placówek, wykresy obrazujące aktualny stan lub rozwój czytelnictwa.

- Należy dołożyć starań, by pracochłonna wystawa spotkała się z odpowiednim zainteresowaniem społeczeństwa /popularyzowanie przez afisz, zaproszenia lub informacje prasowe, zorganizowanie wycieczek na wystawę ze szkół, skoordynowanie jej terminu z większymi imprezami lub spotkaniami - np. sesją Rady Narodowej, zjazdem organizacji, zorganizowanie w punkcie miasta lub lokalu umożliwiającym mieszkańcom łatwy dostęp.
- Zbiory ekspozycyjne na wystawie powinny być odpowiednio zabezpieczone przed zniszczeniem lub kradzieżą.
- Kierownictwo biblioteki powinno dołożyć starań by w roku 1986 problematyka rozwoju czytelnictwa i stanu bibliotek stała się przedmiotem obrad sesji miejscowej Rady Narodowej i posiedzeń plenarnych komitetów PZPR /i ZSL w gminach/. Materiały informacyjne przygotowane przez bibliotekę na te posiedzenia powinny ekspozycje zarówno dorobek biblioteki, jak również przesłanki dalszego rozwoju czytelnictwa /np. konieczność poprawy trudnych warunków lokalowych, rozwoju sieci lub jej korekt, objęcie przez organizacje i instytucje patronatu nad działalnością punktów bibliotecznych i filii itp./.
- Celowe jest również zorganizowanie imprez dla społeczeństwa poświęconych problematyce działalności bibliotek w dawnych powiatkach /rejonach/, miastach i gminach. Może to być, np. sesja informująca o rozwoju b-k, problemach ich współpracy i popularyzacji zbiorów /z udziałem bibliotekarzy różnych sieci, nauczycieli, przedstawicieli władz, partii i organizacji/ lub spotkania bibliotekarzy różnych sieci z organizatorami pierwszych bibliotek i czołowymi miejscowymi bibliotekarzami pracującymi w przeszłości. Większe biblioteki /przede wszystkim rejonowe/ powinny rozpatrzyć możliwość wydrukowania informatorów o swojej działalności i ekslibri-

sów. W informatorach takich powinny się znaleźć również dane o innych większych bibliotekach danego miasta, krótki rys rozwoju biblioteki w 40-leciu lub sylwetka patrona placówki /o ile biblioteka posiada patrona/.

- Najlepiej pracujące i posiadające dobre warunki lokalowe biblioteki mogą zgłosić do miejscowych władz wnioski o nadanie bibliotekom imion zasłużonych osób. Zwracamy uwagę że np. żądna z bibliotek województwa nie nosi dotychczas imienia jednego z najwybitniejszych pisarzy polskich, ściśle związanego z dziejami Warmii - Ignacego Krasickiego, nie jest dotychczas patronem biblioteki także żaden /poza K.I.Gałczyńskim/ z wybitnych zmarłych pisarzy należących do postępowego nurtu 20-wiecznej literatury polskiej /np. Władysław Broniewski, Maria Dąbrowska, Leon Kruczkowski, Zofia Nałkowska, Julian Tuwim, Wanda Wasilewska/. Nie patronują żadnej z bibliotek m.in. także wybitni działacze i pisarze związani z życiem współczesnym naszego regionu /np. Michał Kajka, Jan Grabowski - autor popularnych książek dla dzieci i kierownik Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego w Ciesztynie, płk Jakub Prewin, Maria Zieterska-Malewska/.
 - Pożądaną jest, by programy obchodów 40-lecia Dekretu o bibliotekach podejmowane przez biblioteki publiczne były skoordynowane z odpowiednimi poczynieniami innych bibliotek oraz Kół Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w tym zakresie.
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna przewidują przeskalizowanie w połowie 1987 roku inicjatyw związanych z obchodami 40-lecia Dekretu i negocjowanie najlepszych i najbardziej pożytecznych zrealizowanych prac.

Oprac. J.B.

10. Z przebojem i piosenką przez 40-lecie PRL

Miejska Biblioteka Publiczna w Biskupcu od kilku lat współpracuje z Zespołem Szkół Zawodowych w Biskupcu. Z młodzieżą zamieszkałą w internacie zawiązaliśmy koło "Żywego słowa", przygotowujemy i organizujemy bardzo ciekawe imprezy czytelnicze. Posiadamy już w swoim dorobku kilka ciekawych i udanych imprez. Jedną z nich był montaż słowno-muzyczny poświęcony 40-leciu PRL pod hasłem "Z przebojem i poezją przez 40-lecie PRL". Uważamy, że Ojczyzna to wielkie i ważne słowo. W treści tej imprezy pojawiła się ona w całym bogactwie znaczenia i skali uczuciowej. Z ogrodów polskiej poezji współczesnej zebrany został bukiet różnobarwny z którego każdy uczestnik imprezy mógł wybrać coś dla siebie.

Impreza składała się z sześciu części, których tytuły są incypitami wierszy rozpoczynających każdą z nich: I. Majowa jesteś i lipcowa, II. My z drugiej połowy XX w., III. Słowa o krew pełniejsze, IV. Mówię do ciebie, V. Nie mijaj ranku, VI. Godziny przy piórze. Każdej części towarzyszyły piosenki z nagrań 40-lecia, były to: Najpiękniejsza jest moja ojczyzna /A. Kawecki - J. Jenczarski/, Świecie nasz /J. Pawluśkiewicz/, Pieśń po bitwie /E. Bryll, Czerwone maki /F. K. Nerski/, Żółte kalendarze /A. Korczyński - J. Miller/, Nie chodź tą ulicą /L. Koszycki - T. Śliwiak/, Augustowskie noce /E. Leszczyńska - A. Tylczyński/, Ukochany kraj /K. I. Gałczyński/.

Tytuły poszczególnych części określają ich tematykę a zawarte w nich utwory ukazują te obszary współczesnej naszej poezji, po których pragnęliśmy oprowadzić naszych gości. Towarzyszyły tej wędrówce pieśni i piosenki polskie.

Na imprezę zaproszono: nauczycieli biskupieckich szkół, długoletnich aktywnych czytelników, młodzież wyróżniającą się w czytelnictwie i pracach społecznych na rzecz biblioteki, przedstawicieli organizacji społecznych, bibliotekarki szkolne, bibliotekarki - emerytki oraz władze polityczne miasta i gminy. Długoletniemu czytelnikowi korzystającemu z Biblioteki ponad 20 i 30 lat, zasłużonemu pedagogowi współpracującemu systematycznie z biblio-

taką oraz bibliotekarkom emerytkom wręczono listy gratulacyjne życząc dalszych sukcesów w pracy społecznej, jednocześnie dziękując za współpracę.

Znaczkami "Najlepszy czytelnik" którego projekt wykonany został przez plastyka olsztyńskiego obdarzono 20 czytelników, następnym 14 wyróżniającym się w pracach społecznych wręczono nagrody książkowe.

Przygotowano piękną oprawę plastyczną. Na kotarże umieszczono hasło "Z przebojem i poezją przez 40-lecie PRL". Obok szkiców mapka Polski z godłem, pośrodku oraz cytaty z dramatu Stefana Żeromskiego "Sukowski"

Ojczyzna - to samo życie
Jek krew bije w tętnach
Jek serce w piersiach
Uderze
Jek myśl w mózgu przepływa
Tek w nas żyje ojczyzna.

Impreza bardzo miła, przyniosła wiele wrażeń i wzruszeń zebranym gościom oraz satysfakcji organizatorom.

Materiały zebręły oraz scenariusz opracowały Jadwiga Żedelo - kierowniczka czytelnicy i Teresa Makara - kierowniczka wypożyczalni MGBP.

Jadwiga Żedelo

11. W Świątkach; Z myślą o najmłodszych

Biblioteka publiczno-szkolna w Świątkach prowadzi systematyczne i planowe przygotowanie najmłodszego czytelnika do zwracania uwagi na elementy wydawniczo-formalne książki. Między innymi prowadzimy już od kilku lat, w formie zabawy, konkursy przybliżające czytelnikowi autora. Jedną z takich zabaw jest konkurs zespołowy "Czy znasz te książki?" przeznaczony dla uczniów kl. II. Konkurs kontynuowany jest w klasie III, z tym że podnosimy nieco stopień trudności konkursowych zadań.

Do przeprowadzenia tej zabawy bibliotekarz powinien przygotować kolorowe znaczki z motywem kwiatowym /każdy uczestnik w grupie otrzymuje taki sam znaczek, a każde grupy inny/, ilustracje z wybranych książek, fragmenty książek nagrane na taśmę magnetofonową, rozsypankę wyrazową /tytuły książek/ i maszynopis wiersza. U nas wybrałyśmy do rozsypanki następujące tytuły: "Jak to ze mną było", "Pyza na polskich drózkach", "Filip i jego żaloga na kółkach", "O rybaku i złotej rybce". Ilustracje z książek: "Pyza na polskich drózkach", "Szewczyk Drastewka", "Doktor Dolittle i jego zwierzęta". Fragmenty książek: "Doktor Dolittle i jego zwierzęta", "Kubuś Puchatek". Wiersz - Merii Czerkewskiej "Nie pomoże".

Zabawę poprzedza ćwiczenie z encyklopedią "Świat dziecka". Dzieci wyszukują w niej hasła: papier, drukarnia, książka, biblioteka, odczytują je głośno a następnie odpowiadają na pytania: "Czy te wyrazy mają coś ze sobą wspólnego?", oraz "Jakie inne wyrazy pasowałyby do tych haseł?" /chodzi o wyrazy takie jak: autor, pisarz, ilustrator, bibliotekarz, księgarz i inne/. Po tych ćwiczeniach wybieramy komisję konkursową i przyśtupejamy do zesadniczej części naszej zabawy. Dzieci podzielone są na grupy, przypisujemy znaczki /każdemu uczestnikowi/ i rozdajemy karteczki na odpowiedzi z tym samym kwiatkiem. Każde grupa otrzymuje rozsypankę, z której dzieci wspólnie układają tytuły książek. Prowadzący podchodzi i sprawdza odpowiedzi, za każdy dobrze ułożony tytuł grupe otrzymuje 1 punkt. Następnie odtwarzamy nagrane fragmenty, dzieci zapisują tytuł książki, z której pochodzi odtworzony fragment, a prowadzący ocenia prawidłowość odpowiedzi.

i punktuje jeśk w rozsypance. Kolejne zadanie polega na odgadnięciu tytułu książki na podstawie ilustracji. Konkurs kończą popisy pięknego czytania wiersze. Wybrane przez zespół dziecko, po uprzednim /5 min./ przygotowaniu, czyta głośno wiersz a prowadzący ocenia sposób czytania /od 0 do 5 punktów/ po czym przewodniczący komisji podaje wyniki konkursu.

Po jednej z takich zabaw dzieci ułożyły wiersz:

W bibliotece gwar panuje,
przyjechało dużo gości.
Dzisiaj lekcja biblioteczna
pełno strachu i radości.

Każde grupe otrzymała
swoje znaczki kwiatuśkowe.
Do konkursu się bierzemy
raz, dwa, trzy i już gotowe.

Meczków grupa zwyciężyła
i oklaski otrzymuje.
Nagle pani Jasia wchodzi
cukierkami nas częstuje.

Sądzę, że ten wiersz w pełni odzwierciedla nastrój radosnej zabawy, która również czegoś uczy.

Józefa Morgiewicz

12. Wybor przepisów prawnych dotyczących bibliotek
i spraw pracowniczych opublikowanych w okresie
od 1 I 1985 do 31 III 1985 r.

1. Ustawa z dnia 28 grudnia 1984 r. o instytucjach artystycznych /Dz.U. Nr 60 z 1984 r., poz. 304/.
2. Rozporządzenie RM z dnia 7 stycznia 1985 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie regulaminów pracy oraz zasad usprawiedliwienia nieobecności w pracy i udzielenie zwolnień od pracy /Dz.U. Nr 1 z 1985 r., poz. 1/ - wprowadza płatne zwolnienie od pracy pracowników wykonujących zadania społecznego kontrolera Inspekcji Robotniczo-Chłopskiej w wymiarze 14 dni.
3. Obwieszczenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 2 I 1985 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia RM z dnia 17 lipca 1981 r. w sprawie urlopów wychowawczych /Dz.U. Nr 2, poz.10/.
4. Uchwała Sejmu PRL z dnia 28 grudnia 1984 r. w sprawie planu Centralnego Funduszu Rozwoju Kultury na 1985 r. /Monitor Polski Nr 29; poz. 194/.
5. Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 27 grudnia 1984 r. w sprawie zakładów budżetowych /Mon.Polski Nr 30, poz.206/.
6. Zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 19 grudnia 1984 r. zmieniające zarządzenie w sprawie używania pojazdów samochodowych do celów służbowych /Mon.Polski Nr 30, poz.209/.
7. Zarządzenie Ministra PPISS z dnia 31 stycznia 1985 r. w sprawie zasad udzielenia przez uspołecznione zakłady pracy pomocy pracownikom w spłacie kredytu dla młodych małżeństw i osób samotnie wychowujących dzieci ze środków zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego /Mon.Polski Nr 3, poz.22/.
8. Uchwała Rady Państwa z dnia 14 lutego 1985 r. w sprawie tytułu honorowego "Zasłużony dla Kultury Narodowej".
9. Instrukcja Ministra Kultury i Sztuki Nr 1 z dnia 15 maja 1984r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych, ich wyceny i inwentaryzacji oraz odpisywania ubytków w tych materiałach Dz.Urz. Nr 7, poz.34/.

ZYSTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

13. Marie Zientara-Malewska /ur. 4 IX 1894 r.
w Braswaldzie - zm. 2 X 1984 r. w Olsztynie/

/Wybór materiałów/

Nauczycielka, poetka i pisarka, działaczka warszawska. W latach 1921-1923 pracowała w redakcji "Gazety Olsztyńskiej" oraz zajmowała się organizacją kursów oświatowych. W 1926 roku ukończyła Seminarium Nauczycielskie w Krakowie, następnie pracowała w szkolnictwie polskim na Warmii, Ziemi Złotowskiej i Lubuskiej, w Berlinie. Była redaktorem kwartalnika "Przebieg Nauczycielski". W czasie II wojny światowej była więziona w obozie w Ravensbrück osiem miesięcy, po zwolnieniu przebywała w Braswaldzie. Po wyzwoleniu zamieszkała w Olsztynie, i do przejścia na emeryturę w 1951 roku była kierownikiem oddziału i wycieczką przedszkoli w Kuratorium Okręgu Szkolnego Olsztyńskiego. Później zajęła się działalnością społeczną oraz pracą publicystyczną i literacką. W 1952 roku M. Zientara-Malewska została członkiem Związku Literatów Polskich, była też współzałożycielką "Słowa na Warmii i Mazurach", kierownikiem literackim Zespołu Pieśni i Tańca "Olsztyn". Zbiórka folkloru Warmii i Mazur. Wyróżniona licznymi odznaczeniami państwowymi /w tym orderem Budowniczy Polski Ludowej/ oraz regionalnymi; laureatka nagród literackich.

Twórczość /Wydawnictwa zwarte/

1. Pieśń znad Łyny / Marie Zientara-Malewska. - Wyd. 2. - Warszawa : "Czytelnik", 1974. - 178 s. - Wyd. poprz. : 1970
2. Dla mego ludu śpiewać chcę / Marie Zientara-Malewska. - Olsztyn : "Pojezierze", 1983. - 114 s. : il. - (Warmia i Mazury w Poezji i Grafice)
3. Dziełeczka spod znaku Rodła / Marie Zientara-Malewska ; wstęp, oprac. i przypisy Tadeusz Orecki. - Olsztyn : "Pojezierze", 1974. - 136 s. : portr.

4. Gietrzwałd - dzieje polskości / Maria Zientara-Malewska ; oprac. Tadeusz Swat. - Wwa : PAX, 1976. - 101 s. : 8 tabl., il., portr.
5. Księża ziemi warmińskiej / Maria Zientara-Malewska. - Wwa : "Novum", 1972. - 188 s.
6. Legendy dwóch rzek / Maria Zientara-Malewska. - Wwa : PAX, 1955. - 208 s. : il.
7. Na warmińską nutę / Maria Zientara-Malewska ; wybór Stefan Jończyk. - Wwa : PAX, 1982. - 69 s.
8. Pieśni Warmiński / Maria Zientara-Malewska. - Wwa : PAX, 1963. - 79 s.
9. Płonące krzaki nad Obrą / Maria Zientara-Malewska. - Wwa : PAX, 1961. - 236 s. : il.
10. Rośnie do słońca / Maria Zientara-Malewska, Wanda Piałkowska. - Wwa : PAX, 1954. - 246 s.
11. Śladami twardej drogi / Maria Zientara-Malewska. - Wwa : PAX, 1966. - 186 s. : 20 tabl., portr.
12. To nie ballade, to prawda / Maria Zientara-Malewska. - Olsztyn "Pojezierze", 1976. - 148 s.
13. Tym, co przybyli / Maria Zientara-Malewska. - Olsztyn : "Pojezierze", 1965. - 24 s.
14. Warmio moje miłe / Maria Zientara-Malewska. - Wwa : PAX, 1959. - 260 s. : il.
15. Wiersze warmińskie / Maria Zientara-Malewska. - Olsztyn : "Pojezierze", 1970. - 106 s.
16. Złotowszczyzna / Maria Zientara-Malewska. - Łódź : Wydaw. Łódzkie, 1971. - 227 s. : 2 tabl., il., portr.

Opracowania

17. CHEŁOSTA Jan : O twórczości, która była służbą... / W 65 rocznicę pracy literackiej i działalności społecznej Marii Zientary-Malewskiej/. Kult. Ośwista, Nauka 1984 nr 5 s. 135-141.

18. KEMPIŃSKA Joanna : Osię życia służyłem Polsce i Bogu. W 90 rocznicę urodzin i 65 rocznicę pracy literackiej i działalności społecznej Marii Zientary-Malewskiej. Kierunki 1984 nr 37 s. 1,9,11.
19. CRACKI Tadeusz
Rozmówilibym ksmieś ... : z dziejów literatury ludowej oraz piśmiennictwa regionalnego Warmii i Mazur w XIX i XX wieku / Tadeusz Cracki. - Wwe : Lud.Spóldz.Wydaw., 1976. - S. 334 - 344; "Buduję rymy z prostych słów" - Maria Zientara-Malewska
20. CRACKI Tadeusz
Słownik biograficzny Warmii, Mazur i Powiśle XIX i XX wieku / do 1945 roku / Tadeusz Cracki. - Wwe : PAX, 1983. - S. 344-345 : Zientara-Malewska Maria. - Bibliogr. s. 344-345
21. CRACKI Tadeusz
Twórcy i dziedzicze kultury w województwie olsztyńskim w latach 1945-1970 : materiały biograficzne / Tadeusz Cracki. - Olsztyn : "Pojezierze", 1975. - S. 207-209 : Zientara-Malewska Maria. - Bibliogr. s. 208-209.
22. POŁOM Stefan : Wśród warminskich brzoź. Poezje 1974 nr 4 s. 9 - 12.
23. SAWICKA Henna
Maria Zientara-Malewska : zarys monograficzny życia i twórczość / Henna Sawicka. - Olsztyn : "Pojezierze", 1981. - 301 s. : il., portr. , Zafg. (Biografie) . - Bibliogr. s. 283 - 290
24. SAWICKA Henna : Odeszła, a jednak pozostała tu na Warmii... Warm. i Mazury 1984 nr 21 s. 5.
25. SAWICKA Henna : Warmia piórem opisana - o twórczości Marii Zientary-Malewskiej. Bibl.Olszt. 1984 nr 3/ s. 24 - 28.
26. Słownik współczesnych pisarzy polskich / oprac. pod red. Ewy Korzeniewskiej. T. 4 : Uzupełnienie Indeksy. - Wwe : Państw. Wydaw. Nauk., 1966. - S. 40 - 41 : Zientara-Malewska Maria. - Bibliogr. s. 40-41

27. TURKOWSKI Leonard : I oto idziesz Mario. Warm. i Mazury 1984 nr 8 s. 1, il.
28. TURKOWSKI Leonard : ... pachnie polem, Warmią, Polską. Warm. i Mazury 1979 nr 11 s. 5 - 6.
29. TURKOWSKI Leonard : U kresu polnej drogi. Gaz.Olszt. 1984 nr 238 : 5 X s. 3.
30. Współcześni pisarze województwa olsztyńskiego / Red. Edward Kertaszewski . - Olsztyn : "Pojezierze", 1972. - S. 167 - 172 : Maria Zientara - Malewska. - Bibliogr. s. 168 - 172.
31. ZIENTARA-MALEWSKA Maria
Działacze spod znaku Rodła / Maria Zientara-Malewska : wstęp, oprac. i przypisy Tadeusz Oracki. - Olsztyn : "Pojezierze", 1974. - S. 5 - 14 : Wstęp

Oprac. Anna Dominik

14. Leonard Turkowski

Bibliografia podmiotowo-przedmiotowa w wyborze.

Twórczość Leonarda Turkowskiego /wydawnictwa zwarte/

1. DOJREWANIĘ. Poezje. Olsztyn : Pojezierze 1961, 72 s.
2. DOCKOLA ^oolski. Bawis krajoznawcza. Poznań : Ostoja 1935
3. DO szkoły. Opowiadania. Il. H.Ludek. Warszawa : Nasze Książnica 1962, 104 s.
4. FORSA stopniście. Komedia muzyczna. Poznań Ostoja 1938.
5. GDY Środe rym pada. Poezje. Środe Wielkopolski: "Kurier Średzi" 1938.

6. KAJAK. Łódź : Wydaw. Łódzkie 1966, 174 s.
7. KRAJ ziemi. Poezje. Poznań : Księgarnia J. Dippel 1937
8. KRZYŻ na rozdrożu. Poezje. Poznań : "Biblioteka Wici Wielkopolskich" 1935
9. KSIĘGA mojego domu. Wspomnienia. Olsztyn : "Pojezierze" 1979, 386 s. il. portr.
10. KSIĘGA mojego miasta. Wspomnienia. Poznań : Wydaw. Poznańskie 1983, 239 s., fot., portr., rys.
11. KSIĘGA Warmii i Mazur. Wspomnienia. Olsztyn : Pojezierze 1983, 317 s. il. portr.
12. NA początku było jezioro. Powieść. Olsztyn : Pojezierze 1983, 254 s.
13. NA progu doby. Poezje. Poznań : Wydaw. Poznańskie 1958, 81 s.
14. NARODZINY galareta. Opowiadania. Olsztyn : Pojezierze 1984
15. NIEBO nad sedem. Warszawa : "Czytelnik" 1964, 206 s.
16. SPOTKANIA świąteczne. Opow. Olsztyn : Pojezierze 1968, 214 s.
17. START. Powieść. Warszawa : ISW 1976, 282 s.
18. TALERZ z jabłkami. Olsztyn : Pojezierze 1975, 75 s.
19. ZIEMIA i niebo: Powieść o życiu i pracy Mikołaja Kopernika. Olsztyn : Pojezierze 1971, 331 s.; wyd. 2 1972, 324 s.
20. Ziemia i niebo . Słnko niezapada. Tł. M. Andrzej. Bratysława : Obzor 1973

Ważniejsze opracowania życia i twórczości L. Turkowskiego:

1. BIOGRAFIA, bibliografis prac i fot. . Warm. i Maz. 1965 nr 4/5 s. 18.
2. /d/: Leonard Turkowski laureatem nagrody "Faktów i Myśli". Głos Olszt. 1966 nr 304 s. 3; nr 209 s. 10, fot.
3. FORMALCZYK Feliks : Baedeker poetycki. Głos Tyg. 1962. nr 39 s. 3 m.in. o L. Turkowskim .

4. FORMALCZYK Feliks : Świadomość dziedzictwa. O prozie olsztyńskiego środowiska piśnierskiego. Olsztyn : Pojezierze 1978, 220 s. m.in. o L.Turkowskim .
5. KORCZOWICZ Jerzy : Żegnamy Leonarda Turkowskiego. Gaz. Olszt. 1985 nr 19 s. 1,2.
6. MARTUSZEWSKI T. : Prezes - Cyganem ? Tyg.Kult. 1974 nr 5 s.4 o przedwojennej twórczości L.Turkowskiego .
7. NOT. o odznaczeniu L.Turkowskiego Odznaką "Zasłużony Działacz Kultury" . Warm. i Maz. 1974 nr 2 s. 31.
8. NOT. z okazji jubileuszu 40-lecia pracy literackiej L.Turkowskiego oraz not. spraw. z uroczystości w Olsztynie 1.12.1973 . Warm. i Maz. 1974 nr 2 s.31.
9. ORACHEK T. : Twórcy i działacze kultury w województwie olsztyńskim w latach 1945-1970. Materiały biograficzne. Olsztyn : Wydsw. Pojezierze 1975 s. 180-181.
10. TURKOWSKI Leonard : Pesja społecznika i pesja pisarza. Rozm. przepr. A.Nowak. Argumenty 1984 nr 8 s. 8-9, il.
11. TURKOWSKI Leonard : Widać ziemię, z której jem chleb ... Rozm. przepr. Grażyna Sokołowska. Warm. i Maz. 1982 nr 5 s.9, il.
12. TURKOWSKI Leonard : ...Właściwie przez całe życie mam 17 lat. Rozm. przepr. A.Steniszewski. Warm. i Maz. 1984 nr 18 s.5, il.
13. WSPÓŁCZESNI pisarze województwa olsztyńskiego. Aut. not. biogr. J.Burskowski i in. Red. nauk. I.Martuszewski. Olsztyn: Pojezierze 1972, 186 s. portr. Biblioteka Olsztyńska 6 m.in. L.Turkowski .

Opiec. Krystyna Zgórska

15. Stefan Jaracz /24 XII 1883 - 11 VIII 1945/

/Wybór materiałów w czterdziestą rocznicę śmierci/

Stefan Jaracz - aktor, dyrektor teatru, pionier polskiego teatru radiowego urodził się w Żukowicach Starych pod Iarnowem w rodzinie nauczyciela wiejskiego. W roku 1903 zapisał się na Uniwersytet Jagielloński, gdzie studiował prawo oraz historię literatury i sztuki. W roku 1904 debiutował w krakowskim Teatrze Ludowym, a w cztery lata później Aleksander Zelwerowicz zaangażował go do teatru Łódzkiego. Od roku 1913 był Jaracz aktorem Teatru Polskiego w Warszawie, a w czasie pierwszej wojny światowej, ewakuowany przez władze carskie w głąb Rosji związał się z teatrami polskimi w Moskwie i Kijowie. Po powrocie do Warszawy występował w Teatrze Polskim, a od roku 1921 zbliżył się do założonej przez Juliusza Osterwę "Reduty". W latach 1923-28 występował w warszawskim Teatrze Narodowym, gdzie stworzył szereg słynnych kreacji. W latach 1928-1930 odbył wielkie tournée po 90 miastach polskich. W roku 1930 objął Jaracz kierownictwo warszawskiego teatru "Ateneum" w gmachu Związku Zawodowego Kolejarzy na Powiślu - jednego z pierwszych polskich teatrów w dzielnicy robotniczej, przeznaczonego dla masowego widza. Scenę tę prowadził w latach 1930-1933 i 1936-1939, wystawiając sztuki o aktualnej i postępowej problematyce społecznej i politycznej, jak i dramaty klasyczne.

1 IV 1941 r. został aresztowany przez gestapo jako zakładnik i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, gdzie przebywał 6 tygodni. Zwolniony 15 V 1941 r., chory na gruźlicę gardła i niedowład słuchu przebywał do końca wojny w sanatorium w Otwocku, biorąc udział w pracach konspiracyjnej Rady Teatralnej. Po wyzwoleniu próbował występować w Lublinie, lecz choroba uniemożliwiła mu pracę w teatrze.

Wydawnictwa zwarte

1. JARACZ Stefan

O teatrze i aktorze / Stefan Jaracz; oprac. i wstępem opatrzył Wojciech Natanson. - Warszawa : Wydaw. Artyst. i Film., 1962. - 160 s.

2. KRASIŃSKI Edward
Stefan Jaracz / Edward Krasiński. - Warszawa : Państ. Instyt. Wydaw., 1983. - 576 s.
 3. KRASIŃSKI Edward
Stefan Jaracz / Edward Krasiński. - Warszawa : Państ. Instyt. Wydaw., 1976. - 208 s.
 4. KRASIŃSKI Edward
Teatr Jaracza : Ateneum 1928-1939 / Edward Krasiński. - Warszawa : Państw. Instytut. Wydaw., 1970. - 314 s.
 5. SZLETYŃSKI Henryk
Stefan Jaracz w zloty i zebłądzenia / Henryk Szletyński. - Kraków : Wydaw. Lit., 1984. - 199 s.
 6. WROCZYŃSKI Kazimierz
O Stefanie Jaraczu : wspomnienia / Kazimierz Wroczyński. - Warszawa : "Czytelnik", 1950. - 163 s.
- Artykuły w czasopiśmie
7. CIŃCIBERSKI Jan : Byłem uczniem wielkiego mistrza. Warszawskie wspomnienia. Stolica 1970 nr 43 s. 16,11.
 8. DERECKI Mirosław : Ostatnia rola Jaracza. - Księca teatru. Komena 1971 nr 5 s.1,8; nr 6 s. 4-5 ; nr 9 s. 4-5.
 9. /em/ : Testament Jaracza albo o potrzebie ideału. Życie Lit. 1975 nr 35 s. 14.
 10. FIK Marta : Aktor. Twórczość 1976 nr 11 s. 125-129.
 11. JARACZ Stefan : [Fragment pamiętników]. Stolica 1970 nr 34 s.13, 11.
 12. JARACZÓWA Anna : Nieśmiałość Jaracza. Gdy myślę : ojciec ... Rozm. przepr. Stefan Henel. Polityka 1976 nr 28 s.9,11.
 13. KRASIŃSKI Edward : Aktor z charakterem. Jaraczowe pożegnanie z Ateneum, Przegląd 1980 nr 1841 s. 8-9, 11.
 14. KRASIŃSKI Edward : Stefan Jaracz. Scena 1975 nr 6 s. 10-13,11.

15. KRASIŃSKI Edward : Sztuka i praca aktora. Nowoczesna wyśi teatralna. Scene 1975 nr 8 s.6-9, 40, 11.
16. KRASIŃSKI Edward : Wielki Jarecz. Kultura 1975 nr 35 s. 12,11.
17. MARCZAK-OBORSKI Stanisław : Teatry Stefana Jaracza. Teatr 1980 nr 17 s. 8-11,11.
18. NIEWIADOMSKI Stanisław : Stefan Jaracz - prywatnia. Stolica 1980 nr 11 s. 16,11.
19. PARANOWSKI Jan : Tartuffe i Jaracz. Teatr 1972 nr 13 s.4, 11.
20. SZLETYŃSKI Henryk : Demiurg zwykłego człowieka. Kultura 1970 nr 35 s. 10,11.
21. SZLETYŃSKI Henryk : Stefan Jaracz "warunki zewnętrzne" i wyzwolenie osobowości. Życie Lit. 1975 nr 42 s. 7-8,11.
22. SZLETYŃSKI Henryk : ZASP i sprawa Jaracza. Życie Lit. 1978 nr 50 s.8-9, 11.
23. ZAPASIEWICZ Zbigniew : "Testament" Jaracza dzisiaj. Oprac.Barbara Osterloff. Teatr 1980 nr 18 s. 12-13,11.

Oprac. Beata Rudzka-Florczuk

16. Leonard Cohen

/zestawienie bibliograficzne/

Leonard Cohen - sławny dziś na całym świecie kanadyjski poeta - pieśniarz - urodził się w 1934 roku w Montrealu w rodzinie żydowskich emigrantów z wschodnich kresów Polski.

Debiutował w 1956 r. zbiorem wierszy "Porównajmy mitologie". Dalsze tomy poezji to "Urna z ziemią" /1961/, "Kwiaty dla Hitlera" /1964/, "Pasożyty nieba" /1966/, "Siła niewolników" /1972/. Jest również autorem dwóch powieści : "Ulubiona gra" /1963/ oraz

"Pięćni przegrani" /1966/.

Kiedy Cohen nagrał swoją pierwszą płytę, miał już trzydzieści pięć lat i był literatem uznanym w środowiskach intelektualnych i artystycznych. Wyjście na estradę zamieniło tę wąską popularność w sławę światową. Poniższe zestawienie powstało jako odpowiedź na liczne zapytania czytelników poszukujących tekstów poety rozproszonych po czasopiśmie /dotychczas w j. polskim nie ukazał się żaden zbiór wierszy/.

Opisy sporządzone z autopsji mają pełne dane bibliograficzne, natomiast opisy przejęte z innych źródeł pochodnych /głównie Polskiej Bibliografii Literackiej i Bibliografii Zawartości Czasopism/ nie zawierają danych o stronach, na których zamieszczony jest tekst.

Jeżeli chodzi o twórczość własną Cohena w zestawieniu dążono do kompletności, natomiast w zakresie wypowiedzi o Cohenie przeprowadzono selekcję eliminując niewielkie notatki informacyjne i krótkie relacje z koncertów w Polsce. Siłą rzeczy nie dotarło też do licznych tytułów prasy codziennej z innych regionów Polski.

I. O Cohenie:

Zob. też: Pism.Lit.-Art. 1984 nr 7/9

1. BRATKOWSKI Piotr : Za co kochamy Leonarda Cohena? Redar 1982 nr 24 s. 14-15. Toż. [skrót] Mag.Pol. 1983 nr 10 s. 39-40.
2. COHEN Leonard : "Martwię się o swą duszę". Rozm.przepr. Marek Gajewski i Wojciech Soporek. Szt. Młod. 1985 nr 65 s.8,11.
3. COHEN Leonard : Robotnik piosenki. Rozm. przepr. Tomasz Kalita. Polityka 1985 nr 13 s.9.
4. HENKEL Barbara : Magnetyzm. Redar 1985 nr 14-15 s. 23.
5. KARPINSKI Maciej : Leonard Cohen. Lit. na Świecie 1978 nr 12 s. 280-281.
6. KARPINSKI Maciej : Leonard Cohen : poeta osamotnienia. Życie Lit. 1977 nr 50 s. 10. Toż. Redar 1977 nr 8
7. LEONARD Cohen o sobie i nie tylko o sobie. Oprac. Jerzy Meśal. Redar 1985 nr 14-15 s. 22.

8. RZEWUSKI Jerzy A [leksykon]: Trzy świsły Leonarda Cohena. Jezz 1978 nr 8 s. 13-15, il. Polem. : Dróżdź Krystyna: [Korespondencja]. Jezz 1979 nr 1 s. 17.
9. /STAB/ : Wiersze i piosenki Leonarda Cohena. Mag. Kult. 1983 nr 1-2
10. TURANT Witold : Ten sam Leonard Cohen. Katołik 1985 nr 15 s.6, il.
11. ŚMIERZCHAŁSKA Danuta : Leonard Cohen w Polsce . Odgłosy 1985 nr 13 s. 9, il.
12. WASILEWSKI Piotr : Idol dla szlachetnych. Tu i Teraz 1985 nr 14 s.5, il.

II. Teksty L.Cohena

1. Alleluja. [+ tekst oryginalny] Tł. J.Mensl. Reder 1985 nr 11 s.24.
2. Autobus. Tł. M.Karpiński. Życie Lit. 1977 nr 50 s.10. Toż. Lit. na Świecie 1978 nr 12 s. 289-290.
3. Byłem zaubiony. Tł. M.Bisniecki. Student 1977 nr 24
4. Cóż ja tu robię. Tł. T.Truszkowska. Mag. Kult. 1983 nr 1-2
5. Czy nie jesteś zmęczona. Tł.T.Truszkowska. Mag.Kult. 1983 nr 1-2
6. Dla Anny. Tł. P.Bretkowski. Reder 1982 nr 24 s.17
7. Dlaczego piszę. Tł. P.Bretkowski. Reder 1982 nr 24 s.17
Piszę ponieważ ...Tł.B.Kurczel. Student 1976 nr 17
Powód dla którego piszę. Tł.M.Karpiński. Nowy Wyrzaz 1977 nr 3 s.108.
8. Dobrze jest zesiadać z ludźmi. Tł.M.Karpiński. Lit. na Świecie 1978 nr 12 s. 282-284.
9. Edmonton stan Alberta grudzień 1966 czwarte nad repem. [inc.] Tł. M.Karpiński. Lit. na Świecie 1978 nr 12 s.286.
10. Izaak. Tł. M.Karpiński. Lit. na Świecie 1978 nr 12 s.288-289.
Historia Izaaka. Tł.M.Karpiński. Reder 1982 nr 6

11. Gdy tylko cie widzę. Tł. M. Korusiewicz. Tak i Nie 1984 nr 22 s.4.
12. Jedno z nas nie może się mylić. Tł. B. Kurdziel. Student 1976 ↑ nr 17
Toż. [+ tekst oryg.] Tł. M. Zembaty. Redar 1977 nr 8.
Toż. Tł. M. Karpiński. Nowy Wyraz 1977 nr 3 s.98-99.
13. Każdy ma swój sposób. Tł. M. Bieniecki. Student 1977 nr 24
14. Letnie hejku dla Franks i Marian Scott. Tł. M. Zembaty. Nowy Wyraz 1977 nr 3 s.101.
15. List. Tł. M. Karpiński. Nowy Wyraz 1977 nr 3 s. 105-106.
16. Lot. Tł. T. Truszkowska. Mag. Kult. 1983 nr 1-2
17. Ludzie, którzy jedzą mięso. Tł. P. Bratkowski. Redar 1982 nr 24 s.16.
18. Modlitwa o zachód słońca. Tł. M. Zembaty. Nowy Wyraz 1977 nr 3 s.108.
19. Ns najmniejszy znak. Tł. J. Menel. Redar 1985 nr 14-15 s.23.
20. Nabożeństwo. Tł. B. Kurdziel. Student 1976 nr 17
21. Nancy. Tł. J. Menel. Redar 1985 nr 14-15 s.23.
Dawno, Nancy to już tak. Tł. M. Dutkiewicz. Student 1976 nr 2 s.9.
To zdarza się tak dawno, Nancy. Tł. M. Karpiński i M. Zembaty.
Lit. na Świecie 1978 nr 12 s.292-293.
22. Napisałam tę piosenkę dla ciebie. Tł. M. Bieniecki. Student 1977 nr 24
Ułożyłam tę piosenkę dla ciebie. Tł. M. Korusiewicz. Tak i Nie 1984 nr 22 s.4.
23. Nie dziwi cie nic. Tł. J. Menel. Redar 1985 nr 14-15 s.23
24. Nie mogę uwierzyć. Tł. M. Korusiewicz. Tak i Nie 1984 nr 22 s.4
25. Nie mogę czekać żebyś. Tł. M. Korusiewicz. Tak i Nie 1984 nr 22 s.4.
26. Nie musisz mnie kochać. Tł. F. Woroszyński. Zwierciadło 1975 nr 12 s.24.
Toż. Tł. M. Zembaty. Nowy Wyraz 1977 nr 3 s. 102-103.
Toż. Tł. P. Bratkowski. Redar 1982 nr 24

- Toż. Tł. T.Truszkowska. Mag.Kult. 1983 nr 1-2
27. Nie uwadź na mnie krzyż. Tł. M.Zembaty. Nowy Wyraz 1977 nr 3 s.106-107.
28. Nie wiedziałem. Tł. M.Korusiewicz. Tek i Nie 1984 nr 22 s.4.
29. Nie wiem co się stało. Tł. M.Bieniecki. Student 1977 nr 24
30. Nie wolno się żegnać w ten sposób. [+ tekst oryg.] Tł. M.Zembaty. Ruder 1977 nr 8
Hey, nie mówi się żegnać w ten sposób. Tł. D.T.Lebioda. Ruder 1985 nr 11 s. 1 okł.
31. Nie wspomnij o starych przyjaciółach. Tł. P.Bratkowski. Ruder 1982 nr 24 s.17.
32. Obrzęd. Tł. M.Kerpiński. Nowy Wyraz 1977 nr 3 s.105.
33. Ostatni teniec "Pod czterema miedzikami". Tł. W.Turent. Estolik 1985 nr 15 s.6.
34. Pań smutnych dni. Tł. J.Menel. Ruder 1985 nr 14-15 s.23.
35. Partyzant. [+ tekst oryg.] Tł. A.Tchórzewski. Poezja 1982 nr 8 p. 69-71.
Toż. Tł. D.T.Lebioda. Ruder 1985 nr 11 s.9.
36. Patetycznie. Tł. P.Bratkowski. Ruder 1982 nr 24 s.16.
37. Pieśń roszcza. Tł. P.Bratkowski. Ruder 1982 nr 24 s.17.
38. Piękni przegrani. [fragn.powieści] Tł. B.Olewicz. Lit. na Świecie 1973 nr 8-9 s.328-365.
39. Posiadając wszystko. Tł. M.Kerpiński. Nowy Wyraz 1977 nr 3 s.99.
40. Posiadając to wszystko. Tł. T.Truszkowska. Mag.Kult. 1983 nr 1-2
41. Prezent. Tł. M.Kerpiński. Ruder 1975 nr 2 s.27
42. Ptek na drucie. Tł. M.Dutkiewicz. Student 1976 nr 2 s.9
Toż, [+ tekst oryg.] Tł. A.Tchórzewski. Poezja 1982 nr 8 s. 71-72.
Toż. [fragn.] Szt.Młod. 1985 nr 65 s.9

43. Rozstania nie są tak trudne. [inc.] Tł. W. Szafarzewicz. Nowy Wyrz 1977 nr 3 s.98.
44. Są ludzie. Tł. M. Karpiński. Lit. na Świecie 1978 nr 12 s.285.
45. Siostry miłosierdzia. Tł. M. Dutkiewicz. Student 1976 nr 2 s.9.
Toż. [+ tekst oryg.] Tł. M.S. Poezja 1982 nr 8 s.67-68.
46. Słynny niebieski prochowiec [+ tekst oryg.] Tł. M. Zembaty.
Rader 1977 nr 8
Toż. [+ tekst oryg.] Tu i Teraz 1985 nr 14 s.5.
Słynny niebieski piasecz od deszczu [+ tekst oryg.] Tł. M.S.
Poezja 1982 nr 8 s. 68-69.
Słynny niebieski piasecz przeciwdeszczowy. [przekład lingwistyczny] Tu i Teraz 1985 nr 14 s.5.
Twój błękitny prochowiec. Tł. J.K [leyff]. Tu i Teraz 1985 nr 14 s.5.
Słynny niebieski piasecz przeciwdeszczowy. Tł. D.T. Lebiada.
Rader 1985 nr 11 s.8.
47. Spotkałem cie. Tł. M. Bieniecki. Student 1977 nr 24 s.8-9.
Toż. Tł. T. Truszkowska. Mag.Kult. 1983 nr 1-2
48. Śnieg pada. Tł. M. Karpiński. Nowy Wyrz 1977 nr 3 s.101.
Toż. Rader 1977 nr 2 s.27.
Toż. Tł. P. Bratkowski. Rader 1982 nr 24 s.16.
49. Tutej był Tang. [inc.] Tł. W. Szafarzewicz. Nowy Wyrz 1977 nr 3 s.97-98.
50. Uliczne opowieści. Tł. M. Karpiński i M. Zembaty. Lit. na Świecie 1978 nr 12 s.290-291.
51. Umieram. Tł. M. Bieniecki. Student 1977 nr 24.
52. Wchłania czysa. Tł. J. Manal. Rader 1985 nr 11 s.9.
53. Wielki świsł. Tł. P. Bratkowski. Rader 1982 nr 24 s.17.
54. Wiersz. Tł. M. Zembaty. Nowy Wyrz 1977 nr 3 s.103.
55. Wrzeczcie zadzwoniłem. Tł. M. Karpiński. Lit. na Świecie 1978 nr 12 s. 285-286.

- W końcu zdzwoniłem. Tł. P. Bratkowski. Roder 1982 nr 24 s.16.
57. Wszystko co należy wiedzieć o Adolfe Eichmannie. Tł. M. Kerpiński. Lit. na Świecie 1978 nr 12 s.267.
- Wszystko co trzeba wiedzieć na temat Adolfa Eichmanna. Tł. P. Bratkowski. Roder 1982 nr 24 s.16.
58. Z miłości do ciebie obiecałem wielbić księżyc. Tł. M. Bieniecki. Student 1977 nr 24
59. Zastąpię się ilu ludzi. Tł. M. Kerpiński. Życie Lit. 1977 nr 50 s.10.
60. Zaspiewajmy inną piosenkę. Tł. B. Kurdziel. Student 1976 nr 17.
61. Zimowa pani. Tł. B. Kurdziel. Student 1976 nr 17
- Zimowa dams. Tł. J. Mencl. Roder 1985 nr 14-15 s.23.
62. Zmory. Tł. Maciej Zembaty. Nowy Wyraz 1977 nr 3 s.102.
63. Zuzanna. Tł. M. Dutkiewicz. Student 1976 nr 2 s.9.
- Toż. Tł. M. Zembaty. Nowy Wyraz 1977 nr 3 s.103-105.
- Toż Roder 1977 nr 3 s.40.

Oprac. Jolanta Jurca

17. Prasa o bibliotekach olsztyńskich
w 1984 roku

Zagadnienia ogólne

1. CZYRŁNICTWO wśród dzieci i młodzieży. Kronika Kulturalna. Gaz. Olszt. 1984 nr 131 : 2-3 VI s.6.
W woj. olsztyńskim.
2. DZIEŃ Bibliotekarzy Olsztyńskiego. Kronika Kulturalna. Gaz. Olszt. 1984 nr 131 : 2-3 VI s.6.
Uroczystość w Mrągowie. Rednie Miejskiej Biblioteki Publicznej imienia Wacława Gołuchowskiego.

3. s.l.: Jeszcze długo nie w każdym domu ...Nasz komentarz. Gaz. Olszt. 1984 nr 295 : 12 XII s.1,2.
Obrady Egzekutywy Komitetu Gminnego PZPR w Jedwabnie dot. analizy czytelnictwa prasy ze szczególnym uwzględnieniem "Gazety Olsztyńskiej".
4. JAN Burekewski w Państwowej Radzie Bibliotecznej. Kronika Kulturalna. Gaz. Olszt. 1984 nr 308 : 31 XII 1983 - 1 I 1984 s.8.
5. /Kb/ : Krajowa narada bibliotekarzy. W Olsztynie. Dz.Pojazierza 1984 nr 68 : 4 IV s.7.
6. KONKURS na najlepsze prace magisterskie o bibliotekoznawstwie. Kronika Kulturalna. Gaz.Olszt. 1984 nr 78 : 31 III - 1 IV s.6.
I nagroda - Jolanta Duszak, dwie drugie - Grażyna Abramczyk, Teresa Poszwiecka, trzy trzecie - Ewa Kukła, Helena Turko-wka, Dariusz Kocharek.
7. Miesz: Rozpoczęły się Dni Książki Społeczno-Politycznej. Gaz. Olszt. 1984 nr 277 : 21 XI s.5.
W woj.olsztyńskim.
8. NARADA na temat współpracy bibliotek publicznych z bibliotekami szkolnymi i pedagogicznymi. Narady, konferencje. Por. Bibl. 1984 nr 7-9 s.215-216.
W dn. 27-28 III w Olsztynie.
9. ROZSTRZYGNIECIE konkursu im. E.Sukertowej-Biedrawiny. Jolanta Duszak laureatem. Dz.Pojazierza 1984 nr 64 : 29 III s.3.
Konkurs na najlepsze prace magisterskie z bibliotekoznawstwa związane temtycznie z Warmią i Mazurami.
10. SEGIET Janusz : J.S. : Biblioteka - placówka niezbędną. Gaz. Olszt. 1984 nr 64 : 15 III s.2.
Relacja z wojewódzkiej nersdy bibliotekarzy - członków partii zorganizowanej w Komitecie Wojewódzkim PZPR w Olsztynie.
11. SEGIET Janusz : J.S. Droga książki do czytelnika. Gaz. Olszt. 1984 nr 63 : 14 III s.3.
Wojewódzka narada bibliotekarzy - członków partii.
12. SEGIET Janusz : /js/ : Obradują bibliotekarze. Gaz.Olszt. 1984 nr 74 : 27 III s.1.

Ogólnopolska konferencja w Olsztynie poświęcona współpracy bibliotek publicznych z bibliotekami szkolnymi i pedagogicznymi.

13. WRÓBLEWSKI Jan : Pozyteczny konkurs. Warm. i Mazury 1984 nr 11 s. 14-15.
Organizacja konkursu na najlepsze prace magisterskie z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej związane tematycznie z Warmią i Mazurami, pierwsi laureaci.
14. ZBIORY biblioteczne w 1983 roku. Kronika Kulturalna. Gaz. Olszt. 1984 nr 125 : 26-27 V s.6.
Stan księgozbiorów bibliotek woj. olsztyńskiego na dzień 31 XII 1983 r.
15. WALCZAK Irena: Prasa o bibliotekach olsztyńskich w 1983 roku. Bibl. Olszt. 1984 nr 1 s.44-50.
Zestawienie bibliograficzne.

Biblioteki publiczne

16. BIBLIOTEKA w Jerotach. Gaz. Olszt. 1984 nr 165 : 13 VII s.1,2, il.
Nowa filia Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie.
17. BIBLIOTEKI publiczne w roku 1983. Kronika Kulturalna. Gaz. Olszt. 1984 nr 42 : 18-19 II s.6.
18. BRZOWSKA Krystyna : Biblioteka dla mieszkańców Jerot II. Dz. Pojezierza 1984 nr 145 : 25 VII s.7.
Otwarcie filii nr 20 Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej
19. BRZOWSKA Krystyna: Powrót bibliobusa. Dz. Pojezierze 1984 nr 143 : 21-23 VII s.11.
Adaptacja samochodu typu "Jelcz" na bibliotekę objazdową.
20. BURAKOWSKI Jan: Publiczne - ale trochę inne. Por.Bibl. 1984 nr 4-5 s. 106-108.
Biblioteki środowiskowe w woj. olsztyńskim.
21. BURAKOWSKI Jan: Trochę inne biblioteki. Gaz. Olszt. 1984 nr 308 : 31 XII 1983 - 1 I 1984 s. 6.
Biblioteki publiczno-szkolne.

22. /erka/: Co jest za tym murem? Dz. Pojezierza 1984 nr 79 : 19 II s.7.
Wypowiedzi dyrektorów ds. merytorycznych WEP w Olsztynie Izabeli Syrojć i kierownika działu udostępniania zbiorów Heliny Giżyńskiej nt. nowego budynku bibliotecznego, otwarcia nowych filii.
23. GAWRON Witold: Biblioteka wielka jak kościół. Bibliotekarz 1984 nr 4 s.88-91.
Ogólnokrajowa narada w Olsztynie poświęcona bibliotekom publiczno-szkolnym.
24. GLABAS Irena: Biblioteki łączone. Gaz.Olszt. 1984 nr 110 : 9 V s.5.
W Olsztynie, spotkanie przedstawicieli ministerstw oświaty i kultury, instytutów i bibliotek dot. łączenia bibliotek publicznych i szkolnych.
25. GMINNA Biblioteka Publiczna w Sorkwicach. Kronika Kulturalna. Gaz. Olszt. 1984 nr 191 : 11-12 VIII s.6.
26. /il/: Po książkę do biblioteki i czytelnia. Gaz.Olszt. 1984 nr 82 : 5 IV s.5.
Warunki pracy w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie.
27. /kml/: Konkurs na najlepszy punkt biblioteczny. Dz. Pojezierza 1984 nr 67 : 3 IV s.7.
Wypowiedzi zastępcy dyrektora WEP w Olsztynie Jona Burskowskiego i instruktora Henryka Jakubca nt. warunków konkursu.
28. LUKASZEWSKA Bożena: Co czytamy? Rozm. przepr. Darinusz Lewandowski. Dz. Pojezierza 1984 nr 243 : 8 II s.1,2.
Rozmowa z bibliotekarką filii nr 1 Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie nt. zainteresowań czytelniczych mieszkańców miasta.
29. Misz: Człowiek, który podaje książki. Dz.Olszt. 1984 nr 81 : 4 IV s.5.
Spotkanie emerytowanych pracowników z ich następcami w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Korszech.

30. Misz: Góra kryminaly i romansu. Gaz.Olszt. 1984 nr 45 : 22 II s.5.
Wypowiedzi bibliotekarki ze wsi Windy Zofii Górskiej nt. zainteresowań czytelniczych mieszkańców wsi.
31. Misz: Nie samą książką ...Gaz.Olszt. 1984 nr 98 : 25 IV s.3, il.
Formy działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Świątkach.
32. MP: Wacław Gołowicz patronem biblioteki w Mrągowie. Wojewódzki Dzień Bibliotekarza. Dz.Pojezierza 1984 nr 103 : 25 V s.1.
33. RUCZYŃSKA Irena : Książki doradczą rolnika. Gaz.Olszt. 1984 nr 74 : 27 III s.4.
Przebieg Miesiąca Książki i Prasy Rolniczej w bibliotekach publicznych woj. olsztyńskiego.
34. W woj. olsztyńskim przybywa bibliotek publicznych. Dz.Pojezierza 1984 nr 223 : 11 XI s.2.

Biblioteki inne

35. /br/: Kiedy cegła ustąpi książce? Biblioteka Pedagogiczna pęka w szwach. Dz.Pojezierza 1984 nr 226 : 16 XI s.3, il.
- 36./er/: Księgozbiór WOPR dla każdego rolnika. Miesiąc Książki i Prasy Rolniczej. Gaz. Olszt. 1984 nr 43 : 20 II s.5.
Upowszechnienie czytelnictwa i działalność wydawnicza biblioteki Wojewódzkiego Ośrodka Postępu Rolniczego w Łęsi.
37. FILIPKOWSKI Marien: Gratyfikacje szczególne. Rozm.przepr. Halina Górka. Kur.Pol. 1984 nr 175 : 6 IX s.3.
Wypowiedź dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej na temat cyklu publicystycznego "Polubić inteligenta".
38. MIREZJEJWSKA Jedyga: Literatura i sztuka w...bazis PIR. Rozm.przepr. Iwa Majewska-Sewczuk. Gaz.Olszt. 1984 nr 144 : 18 VI s.5.
Rozmowa z bibliotekarką zakładowej biblioteki Państwowej Komunikacji Samochodowej w Olsztynie nt. pracy zawodowej i działalności placówki.

39. WYKAZ czasopism i wydawnictw zbiorowych gromadzonych przez Bibliotekę Główną WSP w Olsztynie. Olsztyn: Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie 1984, 41 s.8⁰, powiel.-Biblioteka Główna, Oddział Informacji Naukowej.

Historia książki i bibliotek

40. BRZOZOWSKA Krystyna: Rarytas w cielej skórce. Dz.Pojezierza 1984 nr 55 : 15 III s.8,il.
"Alt und Neues Preussen ..." Christophorus Herknocha wydany w 1648 r. w posiadaniu biblioteki Ośrodka Badań Naukowych w Olsztynie.
41. JASIŃSKI Janusz: "Oznaczenia Polityczne" - nieznsny tygodnik ostródzki. Stud. Hist. 1984 z.2 s.293-302,il.
Pismo dwujęzyczne wydane w XIX wieku.

Sylwetki bibliotekarzy

42. BURAKOWSKI Jan: Bibliotekarz zaangażowany. Gsz.Olszt. 1984 nr 119 : 19-20 V s.4.
Sylwetka Wacława Gołowicza. Uchwała MRN w Mragowie o nadaniu Miejskiej Bibliotece Publicznej Jego imienia.
43. BURAKOWSKI Jan: Pamięć o bibliotekarzu. W Mragowie. Tryb. Ludu 1984 nr 173 : 21 VII s.4.
Wacław Gołowicz.
44. WRÓBLEWSKI Jan: Wacław Gołowicz /1919-1983/. Pionierzy czytelnictwa na Ziemiach Zachodnich i Północnych. Por.Bibl.1984 nr 3 s.77-80, portr.
45. WRÓBLEWSKI Jan: Pamięci Wacława Gołowicza. Warm. i Mazury 1984 nr 6 s.5, portr.
46. WRÓBLEWSKI Jan: Wiktoris Grabowski. Pionierzy czytelnictwa na Ziemiach Zachodnich i Północnych. Por. Bibl. 1984 nr 2 s.51-53, portr.
Bibliotekarka z Nowiad.

Oprac. Irena Welczak

V. NOWOŚCI WYDAWNICZE

18. Nowe książki o Warmii i Mazurach

/styczeń-marzec 1985 /

Publikacje niebeletrystyczne

1. BRÜCKNER Aleksander

Sterozyma Litwa - ludy i bogi : szkice historyczne i mitologiczne / Aleksander Brückner. - Wyd. 2. - Olsztyn : "Pojezierze" 1984. - XVII, 246 s. ; 20 cm

Dzieło wybitnego językoznawcy porządkuje wiadomości na temat siedzib i nazw poszczególnych ludów bałtyckich: Jęswingów, plemion pruskich, litewskich, łotewskich. II.

2. DYGDALA Jerzy

Życie polityczne Prus Królewskich u schyłku ich związku z Rzeczpospolitą w XVIII wieku : tendencje unifikacyjne s partykularyzm / Jerzy Dygdała. - Poznań : Państw. Wydaw. Naukowe, 1984. - 262 s. : il. ; 20 cm. - Bibliogr.

Przedstawiono dzieje polityczne Prus Królewskich w czasach Augusta III i Stanisława Poniatowskiego. Ukazano m.in. bezwład polityczny w prowincji pruskiej w l. 1736-1756, walki wewnętrzne i spory wokół mianowania Pawła Mostowskiego wojewodą pomorskim, dążenia unifikacyjne Stanisława Augusta i władz Rzeczypospolitej w stosunku do Prus Królewskich w l. 1764-1766. Książka zalecana dla historyków. II.

3. STANDARA Wiesława

Tradycyjny strój lubawski : rekonstrukcja / Wiesława Standara : [red. nauk. i przedm. Józef Śliwiński] ; Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne "Pojezierze" w Olsztynie. Oddział w Lubawie. - Olsztyn: Pojezierze, 1984. - 36 s. : fot., rys. ; 18 cm. - Bibliogr. s. [35]

Treść: I. Historia regionu lubawskiego. - Zarys dziejów. - Oblicze etnograficzne. II. Lubawski ubiór odświętny: - Charakterystyka ubiorów pokrewnych. - Ogólna charakterystyka stroju lubawskiego. - Wytwórcy i materiały. - Szczegółowy opis lubawskiego ubioru męskiego. - Szczegółowy opis ubioru kobiecego. - Wnioski końcowe. I.

4. WAKAR Włodzimierz

Polski korytarz czy niemiecka enklawa / Włodzimierz Waker g
wyd. i wstępem poprz. Bohdan Koziello-Poklewski. - Olsztyn :
"Pojezierze". - 249, [1] s. ; 20 cm. - Bibliogr.

Wybór pism dot. Prus Wschodnich, wydanych w pięćdziesiątą
rocznicę śmierci W. Wakera.

Treść: Program terytorialny. - Projekty terytorialne. -
Gniazdo imperializmu pruskiego /Prusy Książęce/. - Doświadcze-
nia i błędy naszej polityki zagranicznej wobec zadan chwili. -
Polski korytarz czy niemiecka enklawa. - Ludność polska. Ilość
i rozprzestrzenienie. - Rozwój terytorialny narodowości polskiej.
- Struktura demograficzna Prus Wschodnich. - Prusy Wschodnie
s Polska. - Rolnictwo Niemiec powojennych. - Bilans handlowy
Prus Wschodnich w świetle statystyki transportowej. Publikacja
zalecana dla historyków. II.

5. Warmia i Mazury : zarys dziejów / red. Bohdan Łukaszewicz. -
Olsztyn : Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego, 1985. -
852, [4] s. : il. ; 22 cm. - (Monografie dziejów społeczno-
politycznych Warmii i Mazur, nr VI)

Wydawnictwo jest zarysem historii Warmii i Mazur koncentrują-
cym się na wybranych zagadnieniach historii politycznej i dzie-
jach żywiołu polskiego. Inne zagadnienia, jak na przykład dzie-
je społeczno-gospodarcze, uwzględniono tylko w stopniu niezbęd-
nym do zrozumienia ogólnych procesów historycznych w omawianych
regionach. Publikacja jest II wydaniem 2-tomowych "Dziejów
Warmii i Mazur w zarysie" chociaż część prac została w niej
uwzględnionych. I.

6. Warmia i Mazury w Polsce Ludowej / prace zbiorowe pod red.
Edmunda Wojnowskiego. - Olsztyn : Ośrodek Badań Naukowych
im. W. Kętrzyńskiego, 1985. - 154, [2] s. : il. ; 24 cm. - (Mono-
grafie dziejów społeczno-politycznych Warmii i Mazur, nr VII)

Treść: Wojnowski E.: Życie społeczno-polityczne. - Suchta J. :
Problemy rozwoju gospodarczego. - Filipkowski T.: Rozwój oświe-
ty po 1945 roku. - Sikorski J.: Nauka olsztyńska. - Łukaszewicz
B.: Kronika z lat 1945-1980. I.

Literatura piękna

7. MINKOWSKI Aleksander

Zmartywychnienie Pudrycego / Aleksander Minkowski. - Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1984. - 221 s. ; 19 cm

Autorem powieści jest współczesny prozaik, dramaturg i tłumacz. Jej akcja toczy się w gminie położonej w woj. olsztyńskim i dotyczy współczesnych problemów jej mieszkańców. Bohaterem jest Pudrycy W. - jego "imię - pisze autor - zmągliłem, choć reszta natomiast, zmyśleniem nie jest, włącznie z lewitacją, rebelią, aureolą, pecyfikacją, czytaniem z gwiazd i tytułowym zmartywychnieniem bohatera, oczywiście na skalę gminy Kresnogej".

8. SOKOŁOWSKI Jerzy Adam

Koziorożec na koniu : wybór poezji / Jerzy Adam Sokołowski. - Olsztyn : "Pojezierze", 1984. - 155, [1] s. ; 18 cm.

9. TURKOWSKI Leonard

Narodziny generała : wybór opowiadań / Leonard Turkowski. - Olsztyn : "Pojezierze", 1984. - 288 s. ; 19 cm

Zbiór składa się z dwóch części. Pierwsza z nich pt. "Narodziny generała" ma charakter autobiograficzny, nawiązuje do przeżyć wojennych autora. Drugą część to opowiadania z życia dzieci.

I - książki zalecane dla wszystkich bibliotek

II - książki dla bibliotek miejskich i gminnych

III - książki dla bibliotek rejonowych.

19. Źródła informacyjno-bibliograficzne

/Wybór nabytków WBP w Olsztynie/

1. BIBLIOGRAFIA literatury zachodnio- i południowosłowiańskich w Polsce okresu międzywojennego / oprac. zespół Pracowni Literatury Zachodnio- i Południowosłowiańskich Instytutu Słowiańszczyzn PAN ; red. nauk. Mieczysław Basaj. - Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1984. - 438 s.

Praca ta, obejmująca lata 1918-1939 zapełnia lukę w dokumentacji rozwoju zainteresowań polskich środowisk naukowych i słowiańskich problemami ogólnokulturalnymi Słowiańszczyzny. Bibliografia ogranicza się do zgadnień literackich, a przede wszystkim do recepcji literatury zachodnio- i południowosłowiańskich w Polsce. Całość materiału zgrupowana w trzech podstawowych działach obejmujących zgadnienia: ogólnosłowiańskie, zachodniosłowiańskie i południowosłowiańskie. Materiały dotyczące poszczególnych literatur podzielone na dwie części - pierwszą, obejmującą głównie ogólne opracowania historycznoliterackie, krytyczne i informacje dotyczące różnych sfer życia kulturalnego i działalności literackiej w danym kraju, oraz drugą, zawierającą hasła szczegółowe i autorskie. Pracę zaopatrzone w indeks osobowy.

2. BIBLIOGRAFIA polskiego piśmiennictwa rolniczego za rok 1979 / oprac. zespół Pracowni Bibliografii Centralnej Biblioteki Rolniczej. - Poznań : Państw. Wydaw. Roln. i Leśn., 1984. - 482 s.

Bibliografia za rok 1979 stanowi kontynuację tomów wydawanych za lata 1945-1961 i 1973-1978. Obejmuje wszystkie dziedziny nauki i praktyki rolniczej oraz zgadnienia polityczne, społeczne i ekonomiczne związane z rolnictwem. W doborze materiału pominięto całkowicie piśmiennictwo z zakresu weterynarii i leśnictwa, a prace dotyczące melioracji uwzględniono w dość wąskim zakresie. Bibliografię w układzie systematycznym zaopatrzone w indeksy: alfabetyczny, przedmiotowy, nazw łacińskich, nazw geograficznych.

3. CHOJNACKI Władysław, CHOJNACKI Wojciech

Bibliografia kalendarzy polonijnych : 1838-1982 / Władysław Chojnacki, Wojciech Chojnacki ; Polskie Akademia Nauk. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Biblioteka. - Wrocław : ZNO, 1984. - 365 s.

Bibliografia obejmuje kalendarze, które zostały wydane poza granicami Polski oraz 48 roczników kalendarzy opublikowanych w kraju specjalnie dla Polonii. Nie uwzględnia kalendarzy ściennej jedno lub wielokartkowych, oraz tych, które nie posiadają kalendarium. Kalendarze zgrupowano w układzie alfabetycznym państw, a w ich ramach według kolejności alfabetycznej tytułów. W odrębnym dziale zebrano kalendarze wydane w Polsce dla Polonii. Pracę uzupełnia obszerny szkic "Z dziejów kalendarzy polonijnych oraz indeksy: tytułów kalendarzy, producentów kalendarzy, miejsc wydania i druku, osób, przedmiotowy zawartości kalendarzy i chronologiczny roczników kalendarzy.

4. KIZŁOWSKI Eligiusz, WRZOBEK Mieczysław

Historia oręża polskiego : 1795-1939 / Eligiusz Kizłowski, Mieczysław Wrzosek. - Warszawa : Wydawn. Poznań, 1983. - 773 s.

Praca obejmuje w części pierwszej /opracowanej przez K.Kozłowskiego/ dzieje wojskowości polskiej od Legionów Polskich, poprzez omówienie armii Królestwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego, prób powstańczych lat 1833-49, udziału Polaków w Wiośnie Ludów, aż do powstania styczniowego. Na część drugą, opracowaną przez M.Wrzoseka składa się omówienie walk wyzwolenczych narodu polskiego w latach 1871-1907 i problemów wojskowości polskiej przed i w czasie I wojny światowej, oraz dzieje wojska polskiego w latach 1918-1939 /morsko/. Praca ma charakter popularnonaukowy, wiąże dzieje oręża polskiego z ogólnoeuropejską sytuacją, zawiera opisy kampanii i bitew ilustrowane rycinami i mapami. Publikację wzbogaciło o bibliografię, indeks osób, indeks nazw geograficznych. Praca stanowi kontynuację książki Nowaka Tadeusza M., Wilmarsa Jena. Historie oręża polskiego 963-1795, wydanej w 1981r.

5. KYDRYŃSKI Lucjan

Przewodnik operetkowy : wodewil, operetka, suszał /Lucjan Kydryński. - Wyd. 2 zm. i uzupeł. - Kraków : Pol. Wydawn. Muż., 1984. - 658, [56] s.

Przewodnik operetkowy /stanowiący kontynuację poprzednio wydanych przewodników operowego i baletowego/ zawiera streszczenia librett utworów grywanych w teatrach i emitowanych przez radio i telewizję. Zastosowano w nim układ alfabetyczny wg nazwisk twórców. Hasła opatrzone krótką notą biograficzną wraz z bibliografią podmiotową. W porównaniu z wyd. 1 zrezygnowano z cytowania fragmentów librett, na rzecz wprowadzenia szeregu nowych pozycji repertuarowych. Pracę uzupełnia chronologiczny wykaz premier i indeks tytułów.

6. LEKSYKON naukowo-techniczny / oprac. zespół Sergiusz Czarni i inni. - Wyd. 3. popr. i uzup. - Warszawa : Wydaw. Nauk.-Techn., 1984. - 1179 s.

Leksykon ten jest obszernym słownikiem semantycznym polskiej terminologii technicznej. Jego istotną cechą jest właściwa prezentacja terminologii ogólnej jak i wieloznaczności i synonimii terminów technicznych. Wydanie 3 leksykonu zawiera 50 000 terminów i definicji. Całość materiału w stosunku do wydania 2 zweryfikowano i uzupełniono, szczególnie w dziedzinach szybko rozwijających się, takich jak elektronika, informatyka, biochemia, wprowadzając około 8000 nowych haseł. W leksykonie zastosowano układ alfabetyczny haseł, wprowadzono również odsyłacze oraz znaki kierujące do synonimów.

7. POLSKA bibliografia sdnotwana wiedzy o środkach masowego komunikowania za rok 1982 / pod red. Sylwestra Dzikiego ; Ośrodek Badań Prasownawczych RSW "Prasa - Książka - Ruch". Pracownia Dokumentacji i Informacji Naukowej. - Kraków : OBP, 1984. - XIV, 546 s.

Kolejny XVIII rocznik bibliografii uwzględniającej wydawnictwa naukowe, popularnonaukowe, normatywno-podręcznikowe, dokumenty życia społecznego ukazujące się na terytorium Polski, bez względu na osobę i język autorów. Praca składa się z części sdnotwanej i części rejestracyjnej. W części sdnotwanej zastosowano układ alfabetyczny /wg autorów/, a w części rejestracyjnej układ przedmiotowy. Znalezione określonej pozycji ustrawiają wspólne dla obu części indeksy: przedmiotowy, nazw

własnych, problematyki szczegółowej, autorów.

8. MAŁA encyklopedia sportu / przewod. kom. red. Kajetan Hądzelka.
T. 1 : A-K. - Warszawa : Wydaw. "Sport i Turyst.", 1984. - 320 s.

Praca ta, będąca pierwszą próbą ukazania całej problematyki sportu w popularnonaukowym zarysie, obejmuje swym zakresem in-
formacje o większości dyscyplin sportu uprawianych w Polsce i na
świecie. Omawia imprezy sportowe o zasięgu krajowym, europejskim
i światowym, ruch olimpijski, najwcześniejsze instytucje i organi-
zacje kultury fizycznej i sportu w Polsce i na świecie, sport
i sztukę, kształcenie kadr, uczelnie wychowania fizycznego,
ruch wydawniczy, prasę sportową, urządzenia, budownictwo. Oprócz
hasel rzeczowych encyklopedia zawiera szereg biogramów, oraz ta-
bele, ryciny, fotografie.

9. SZULC Aleksander

Podręczny słownik językoznawstwa stosowanego : dydaktyka języków
obcych / Aleksander Szulc. - Warszawa : Państw. Wydaw. Nauk.,
1984. - 381 s.

Słownik ten zawiera terminologię z zakresu stosowania badań
językoznawczych do dydaktyki języków obcych. Służy pomocą przy
czytaniu i studiowaniu literatury fachowej oraz jako praktyczne
narzędzie pracy dla nauczycieli języków obcych. Słownik wyposa-
żono w bibliografię /głównie obcojęzyczną/ oraz indeksy : angielskich,
francuskich, niemieckich, rosyjskich terminów językoznaw-
stwa stosowanego.

10. SZWEDOWSKA Jadwiga

Muzyka w czasopiśmiech polskich XVIII wieku : okres stenisławowski
/1764-1800/ : bibliografia i antologia / oprac. Jadwiga Szwedow-
ska. - Kraków : Pol. Wydaw. Muz., 1984. - 335 s.

Publikacja składa się z dwóch części - bibliografii i antolo-
gii. W bibliografii zastosowano podział na pięć działów - 1. ma-
teriały biograficzne, 2. opera, serena, oratorium, kantata, 3.
muzyka instrumentalna, 4. wokalistyka, 5. taniec, balet, w których
zgrupowano materiały dotyczące przejawów życia muzycznego
w Polsce i ze granicą. W ramach działów zastosowano układ chrono-
logiczny. Wisłoczyły opis bibliograficzny wzbogacono o krótkie no-

tski, będące streszczeniem artykułów zamieszczonych w czasopiśmie. Antologię stanowi zbiór ciekawych wypisów z czasopism, ułożony w układzie chronologicznym. Książkę zamykają indeks miejscowości, osób, instrumentów. Publikacja ta jest drugą częścią wydanej w roku 1974 pracy tejże autorki pt. Muzyka w czasopiśmie polskiego XVIII wieku. Okres 1750-1764.

11. TUSZYŃSKA-REKAWEK Halina, KAWECKA-ENDRUKAJTIS Barbara, SIELUŻYCKA Jadwiga.

Bibliografia geografii polskiej 1978 / Halina Tuszyńska-Rekawek, Barbara Kawęcka-Endrukajtis, Jadwiga Sielużycka ; Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN. - Warszawa. - Warszawa : IG i PZ, 1982. - 397 s.

Bibliografia za rok 1978 stanowi kontynuację cyklu rozpoczętego tomami za lata 1918-1927. Podobnie jak tomy poprzednie gromadzi artykuły z zakresu geografii zamieszczone w czasopiśmie geograficznych i niegeograficznych, opracowania autorów zagranicznych piszących o geografii polskiej lub o Polsce z geograficznego punktu widzenia, tłumaczenia geograficznych prac naukowych w językach obcych oraz książki, mapy i streszczenia treści geograficznej. W pracy zastosowano układ dziesiętny i zaopatrzone ją w skróty autorski.

12. ZAWADZKI Konrad

Gazety ulotne polskie i Polski dotyczące XVI-XVIII wieku : bibliografia / Konrad Zawadzki. T. 2 : 1662-1728. - Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1984. - 292 s.

T.2 Bibliografii za lata 1662-1728 obejmuje oprócz gazet ulotnych również gazety seryjne /czyli pierwsze, dotąd nieomal nieznanne periodyki/ wypełniając w ten sposób lukę w dziejach czasopiśmiennictwa polskiego. W Bibliografii zastosowano układ chronologiczny, wprowadzając w zrybie głównym podział na gazety ulotne i gazety seryjne. Rejestr gazet ulotnych z XVI-XVIII w. uzupełnia dotychczasowy do tomu suplement. Wydawnictwo uzupełnione wykazem alfabetycznym tytułów, indeksem nazwisk, nazw geograficznych i etnicznych oraz spisem drukarzy, drukarni i wydawców.

20. Lektury dla bibliotekarzy

Wszystkie tytuły omówione w niniejszym przeglądzie kwalifikują się głównie do zbiorów bibliotek miejskich.

1. BIBLIOTEKARSTWO krajów trzeciego świata. Warszawa : Biblioteka Narodowa 1984, 101 s., bibliogr. Zeszyty Przekładów 46.

Kolejny zeszyt z serii "Zeszyty Przekładów" przynosi materiały z krajów tak dla nas egzotycznych jak: Nigeria, Tanzania, Mozambik, Cypr czy kraje azjatyckie. Inne są też problemy, z którymi boryka się bibliotekarstwo w tych krajach. Podstawowa działalność sprowadza się do walki z analfabetyzmem. Jest wiele trudnych do przezwyciężenia spraw, jak choćby: przekłamanie barier językowych, brak piśmiennictwa, lektur szkolnych, niedostatek kadry bibliotekarskiej. W pierwszym rzędzie borykają się z tymi zagadnieniami biblioteki szkolne oraz publiczne.

Bibliotekarstwo szkół wyższych przedstawione zostało w publikacji jedynie w zarysie.

Drugi nurt rozważań dotyczy różnych form pomocy terytorialnej оказywanej krajom rozwijającymi się ze strony IFLA, UNESCO, bądź też poszczególnych krajów rozwiniętych.

2. GAŁCZYŃSKI J. : O profil absolwenta studiów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. /Artykuł dyskusyjny/. Bibliotekarz Zachodniopomorski 1984 nr 1, s.60-69.

Jest to kolejny głos w dyskusji toczącej się m.in. na łamach "Przeglądu Bibliotecznego" nad programem studiów z zakresu bibliotekoznawstwa oraz informacji naukowej, jak też nad modelem absolwenta tego kierunku. Coraz bardziej bowiem, zdaniem autora, daje się odczuć niedostateczność programów tych studiów do potrzeb bibliotek i ośrodków info. Szczególnie brak jest kadr dla całej skomplikowanej sieci bibliotek technicznych, ośrodków info i oddziałów informacji naukowej. Dla rozwiązania tych problemów proponuje autor powołanie studiów międzywydziałowych, które przygotowałyby specjalistów z dy-

plowem magistra inżyniera /magistra, lekarza/, będących jednocześnie specjalistami z zakresu informacji naukowej danej dziedziny.

3. **KOBYLIŃSKI W.**: *Warunki sprawnej organizacji pracy kierownika na przykładzie instytucji oświatowo-wychowawczych*. Warszawa : IWZZ 1984, 103 s.

Publikacja niniejsza jest próbą w miarę przystępnej prezentacji elementarnych wiadomości z kręgu teorii organizacji i zarządzania. Przeznaczone jest przede wszystkim dla osób zajmujących stanowiska kierownicze, zwłaszcza tych, które debiutują dopiero w pracy na takich stanowiskach. Jakkolwiek przedstawiony materiał dotyczy dyrektorów instytucji oświatowo-wychowawczych, zamieszczone tu rozważania zainteresować powinny także kierowników zatrudnionych w innego typu instytucjach. Głównym adresatem tekstu są wszyscy, którzy kierują zespołami ludzkimi, a którzy w drodze samodzielnej lektury pragną podnieść poziom organizacyjny i wyniki swojej pracy. Zamierem autora było skłonienie czytelników do zastanowienia się nad organizacją własnej pracy, do samodzielnej poszukiwania rozwiązań.

4. **POTKOWSKI E.** : *Książka rękopiśmienna w kulturze Polski Średniowiecznej*. Warszawa : LSW 1984, 301 s., bibliogr., il., indeksy.

Praca dotyczy okresu późnego średniowiecza /XIV-XV w./. Przyjętymi reboczo ramami geograficznymi jest obszar państwa polskiego w XIV-XV w. Porównawczo odwołuje się autor do zjawisk ogólnoeuropejskich i krajów sąsiednich, zwłaszcza Śląska. Ramy chronologiczne publikacji wyznacza okres tworzenia się kultury staropolskiej i podłoża dla "złotego wieku" Polski. Okres ten zamyka się panowaniem Kazimierza Wielkiego, kończy zaś na przełomie XV i XVI wieku, kiedy książka rękopiśmienna zostaje zastąpiona przez drukowaną.

Podstawę źródłową pracy stanowią informacje czerpnięte z rękopisów oraz wiadomości ze średniowiecznych materiałów dyplomatycznych i aktowych, dawnych inwentarzy zbiorów bibliotecyjnych, historyografii, korespondencji i literatury pięknej.

Praca została podzielona na cztery rozdziały. Rozdział I zawiera krótki zarys problematyki dziejów książki rękopiśmiennej w polskim średniowieczu. W II rozdziale scharakteryzowano czyc-

niki warunkujące rozwój i społeczną dyfuzję kultury piśmiennosci w Polsce schyłku średniowiecza. Rozdział III traktuje o społecznych warunkach produkcji książki rękopiśmiennej, sposobach powielania i kopiowania tekstów. IV rozdział poświęcony jest cyrkulacji książki rękopiśmiennej.

Oprac. Krystyna Bartoszewicz-Zykubek

VI. 21. KALENDARIUM ROCZNIC I OBCHODÓW

/lipiec-wrzesień 1985 r./

- 4 VII 1875 - 110 rocznica śmierci Hense Christians Andersena, pisarza duńskiego /ur. 2 IV 1805/
KULICZKOWSKA Krystyna : Genialny dziwak z Odense. Lit. ns Św. 1976 nr 12 s. 310-323.
KURECKA Maria
Jan Christien Andersen / Maria Kurecka. - Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1965. - 293, 3 s.
STRONSKA Anne : Czy Andersen wierzył w bajki? Tu i Teraz 1984 nr 29 s. 40
- 9 VII 1945 - 40 rocznica śmierci Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, poetki /ur. 20 XI 1839/
CZEPLEJEWICZ Eugeniusz : Wdzięk Pawlikowskiej-Miss. Lit. 1979 nr 1 s. 61-70
PETROZOLIN-SKOWROŃSKA Barbara : Życiorys poetki. Literatura 1977 nr 35 s. 4, 11.
SAMOZWANIEC Magdalena
Żelotnice niebieskie. Wspomnienie / Magdalena Samozwaniec. - Kraków : Wydaw. Lit., 1973. - 401, 3 s.
- 10 VII 1835 - 150 rocznica urodzin Henryka Wieniawskiego, skrzypka i kompozytora /zm. 31 III 1880/
CZEKAŃSKI Eustachy
Opowieść o Henryku Wieniawskim / Eustachy Czekański.

Wyd. 4. - Warszawa : Lud. Spółdz. Wydaw., 1968. - 354,
5 s.

PRZYBYLSKI Tedeusz

Henryk Wieniewski : 1835-1880 / Tedeusz Przybylski :
Polskie Akademia Nauk, Oddział w Krakowie. - Wrocław :
Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1979. - 35, 1 s.

REISS Józef Władysław

Wieniewski / Józef Władysław Reiss. - Wyd. 3. - Kraków:
Państw. Wydaw. Muz., 1977. - 172 s.

11 VII 1920 - 65 rocznica plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu.

LIETZ Zygmunt

Plebiscyt na Powiślu, Warmii i Mazurach w 1920 roku /
Zygmunt Lietz. - Warszawa : Lud. Spółdz. Wydaw., 1958.
- 257 s.

WRONIAK Zdzisław

Sprewe polskiej granicy zachodniej w latach 1918-1919 /
Zdzisław Wroniak. - Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1963. -
163 s.

WRZEŚIŃSKI Wojciech

Plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu w roku 1920 /
Wojciech Wrześiński ; red. nauk. Bohdan Kozielec-
Poklewski ; Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kę-
trzyńskiego. - Olsztyn : OBN, 1976. - 326 s. - Rozpra-
wy i Materiały ; nr 45

2 VIII 1755 - 230 rocznica urodzin Jana Henryka Dąbrowskiego, ge-
nerała, twórcy Legionów polskich we Włoszech / zm. 6 VI
1818/

PACHOŃSKI Jan

Generał Jan Henryk Dąbrowski : 1755 - 1818 / Jan Pachon-
ski. - Warszawa : Min. Obrony Narod., 1981. - 748 s.

REZLER Marek

Jan Henryk Dąbrowski : 1755 - 1818 / Marek Rezler. -
Poznań ; Krajowa Agencja Wydaw. 1982. 44 s.

ZYCH Gabriel

Generał Jan Henryk Dąbrowski : 1755 - 1818 / Gabriel
Zych. - Warszawa : Min. Obrony Narod., 1974. - 165,
3 s.

- 2 VIII 1945 - 40 rocznica podpisania układu poczdamskiego
KOWAJSKI Włodzimierz T-sdeusz
Poczdamski Łód : w 30 rocznicę zwycięstwa nad fa-
szyzmem i konferencji poczdamskiej 1945-1975 / Wło-
dzimierz T-sdeusz Kowalski. - Wyd. 2. - Warszawa :
Min. Obrony Narod. , 1975. - 199 s.
KOWAJSKI Włodzimierz T-sdeusz
Poczdamski Łód pokojowy / Włodzimierz T-sdeusz Ko-
walski. - Warszawa : Min. Obrony Narod., 1974. -
204, 4 s.
- 10 VIII 1895 - 90 rocznica urodzin Michała Zoszczenki, pisarza re-
dzieckiego, humorysty, satyryka /zm. 22 VII 1958/
CHEŁYSTOWSKI Henryk : Kilka uwag o kondycji humorysty.
Lit. na Św. 1984 nr 2 s. 302-306
DRAWICZ Andrzej
Aż do kresu Ironii / Andrzej Drawicz // W: Zeprosze-
nia do podróży : szkice o literaturze rosyjskiej
XX wieku / Andrzej Drawicz. - Kraków : Wydaw. Lit.,
1974. - S. 46-73
ŚLIWOWSKI Rene
O śmiechu poważnie : Michał Zoszczenko / Rene Śli-
wowski // W: Dawni i nowi : szkice o literaturze
rosyjskiej / Rene Śliwowski. - Warszawa : Państ.
Inst. Wydaw., 1967. - S. 65-72
- 11 VIII 1945 - 40 rocznica śmierci Stefana Jerzaka, aktora /ur.
24 XII 1883/ Zestaw. bibliogr. wewnątrz numeru
- 12 VIII 1955 - 30 rocznica śmierci Tomasa Manna, pisarza niemiec-
kiego /ur. 6 VI 1875/
ROGAJSKI Aleksander
Tomasz Mann : dzieje osobowości twórczej / Aleksan-
der Rogalski. - Warszawa : PAX, 1975. - 424 s.
ROGAJSKI Aleksander
Most nad przepaścią : o Tomaszu Mannie / Aleksander
Rogalski. - Wyd. 2 zm. i rozsz. - Poznań : Wydaw.
Poznańskie, 1968. - 446, 2 s.
WYDMUCH Marek
Tomasz Mann / Marek Wydmuch. - Warszawa : Wiedza
Powsz., 1979. - 304 s.

- 14 VIII 1385 - 600 rocznica zawarcia unii polsko-litewskiej
w Krewie
KOSMAN Marcelei
Jagiełło królem Polski : z dziejów unii Polski
i Litwy / Marcelei Kosman. - Wyd.2. - Warszawa :
Państw. Zakł. Wydaw. Szkol., 1973. - 64, 4 s.
OCHMAŃSKI Jerzy
Historia Litwy / Jerzy Ochmański. - Wyd. 2 popr.
i uzup. - Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich,
1982. - S. 70-97: Litwa w Unii z Polską u szczytu
swej potęgi od schyłku XIV do połowy XV wieku.
- 15 VIII 1969 - 85 rocznica urodzin Jans Brzechwy, poety, satyry-
ka, autorka książek dla dzieci /zm. 21 VII 1966/
KULICZKOWSKA Krystyna
Czerodziej słowa / Krystyna Kuliczowska // W:
W szklanej kuli : szkice o literaturze dla dzieci
i młodzieży / Krystyna Kuliczowska. - Warszawa :
"Nasza Księgarnia", 1970. - s. 161-163
MARIANOWICZ Antoni
Akademia piosenki Brzechwy i wspomnienia o Janie
Brzechwie / red. Antoni Marianowicz. - Warszawa :
"Czytelnik", 1984. - 196 s.
MATUSZEWSKI Ryszard
Poezje Jans Brzechwy / Ryszard Matuszewski // W:
Z bliska / Ryszard Matuszewski. - Kraków : Wydaw.
Lit., 1981. - S. 188-200
- 17 VIII 1885 - 100 rocznica urodzin Fryderyka Leyka, działacza me-
zarskiego, publicyisty, poety /zm. 31 XII 1968/
LEYK Fryderyk
Pamięć notuje i utrwała : wspomnienia / Fryderyk
Leyk ; oprac. T.Kisielewski. - Warszawa : Lud.
Spółdz. Wydaw., 1969. - 255 s.
SYSKA Henryk
Przes Meszarskiego Związku : Fryderyk Mirosław
Leyk / Henryk Syska // W: Meszarskie spotkania /
Henryk Syska. - Warszawa : Lud. Spółdz. Wydaw.,
1965. - S. 10-19

SYSKA Henryk

Trybun mazurskiego ludu / Henryk Syska // W: Mazurski
generał / Henryk Syska. - Olsztyn : "Fojezniarce", 1971.
- s. 119-139

18 VIII 1850- 135 rocznica śmierci Honoré de Balzac'a, pisarza fran-
cuskiego / nr. 20 V 1999/ Zestaw. bibliogr. - zob.
Bibl. Olszt. 1983 nr 4

19 VIII 1970 - 75 rocznica śmierci Pawła Jasienicy, pisarza i publicy-
sty, autora esejów i esejsów historycznych /nr. 10 XI
1909/ H.W. : Paweł Jasienica - historyk i eseista. Twó-
rca z okładek. Ta i Teraz 1984 nr 36 s.4.
TAZBIR Joanna : Wizje Polski Pawła Jasienicy. Nowe
Książki 1984 nr 2 s. 1-5, il.
TAZBIR Joanna : Rzeczpospolita na równi pochyłej. Twórczość
1984 nr 2 s. 95-106

4 IX 1965 - 20 rocznica śmierci Alberta Schweitzera, wyśliczela
francuskiego, filozofa, teologa, misjonarza, lekarza,
muzykologa, muzyka, Laureata Pokojowej Nagrody Nobla
w 1952 r. /nr. 14 I 1975/

SCHWEITZER Henryk

Albert Schweitzer / Henryk Gsertner. - Wrocław : Zakł.
Narod. in. Ossolińskich, 1978. - 35 s.

LAZARZ-PAWŁOWSKA Ija

Schweitzer / Ija Lazarz-Pawłowska. - Warszawa : Wiedza
Pows., 1976. - 248 s.

OSIATYŃSKI Wiktor : Schweitzer, czyli o wyrzutech su-
mienia. Owojenie tajemnic. Kultura 1977 nr 16 s.4.

12 IX 1970 - 75 rocznica śmierci Jena Izydora Sztudyngera, poety
i satyryka /nr. 28 IV 1904/

BALICKI Stanisław Witold i Sztudynger nieznanzy. Życie
Lit. 1974 nr 10 s.8-9, il.

GIGIER Stanisław : Dwie rozmowy i jedna esejdota.
O Jenie Sztudyngerze w 80 rocznicę urodzin. Życie
Lit. 1984 nr 17 s. 11, il.

NATANSON Wojciech

Uśmiesz i poezje Jena Sztudyngera / Wojciech Natanson.
- Łódź : Wydaw. Łódzkie, 1976. - 175 s.

- 19 IX 1935 - 50 rocznica śmierci Konstantego Ciolkowskiego, uczonego
radzieckiego, twórcy naukowych podstaw lotu rakiet
/ur. 5 IX 1857/
KULICKI Władysław
Triumf męczyciela / Władysław Kulicki. - Warszawa :
"Nasze Księgarnie", 1962. - 115 1 s.
ROJEK Tadeusz : Narodziny epoki. Widnokreśli 1972 nr 11
s. 90-93, 103 s.
TREPKA Tadeusz
Wizjoner kosmosu-Konstanty Ciolkowski / Tadeusz Trepek.
- Katowice : "Śląsk", 1974. - 414, 4 s.
- 22 IX 1940 - 45 rocznica śmierci Michała Kojki, poety ludowego,
działacza mezureckiego /ur. 27 IX 1858/ Zestaw. bibliogr
- zob. Met. Inf. Bibl. 1978 maj-czerwiec
- 28 IX 1895 - 90 rocznica śmierci Louisa Pasteura, chemika francus-
kiego, mikrobiologa, twórcy podstaw mikrobiologii
i immunologii /ur. 27 VII 1822/
GREB Kuzimierz
Poczet wielkich biologów / Kuzimierz Greb. - Warszawa :
"Nasze Księgarnie", 1967. - S. 100-104 : Ludwik Pasteur
: 1822-1895 P.K. : Sto
P.K. : Sto lat odkrycia Louisa Pasteura. Wiedza i Życie
1981 nr 1 s. 18-19, 11.

Oprac. Beata Rudzka-Florczak

VII. KRONIKA BIBLIOTEK /styczeń-marzec 1985 r./

22. Działalność bibliotek publicznych woj. olsztyńskiego
w 1984 roku

Rok 1984 biblioteki publiczne woj. olsztyńskiego zamknęły bardzo pozytywnym bilansem. Nastąpił - po raz pierwszy od 1974 r. - znaczny wzrost liczby obsługiwanych czytelników i wypożyczeń - tek do domu, jak i w czytelniach. Wskaźniki czytelnictwa wzrosły zarówno w odniesieniu do wsi jak i miast. Postęp w upowszechnianiu czytelnictwa miast - jak się wydeje - źródła w poszerzeniu sieci bibliotek i punktów bibliotecznych, polepszeniu stanu zbiorów oraz zmniejszeniu w stosunku do lat poprzednich przerw w obsłudze czytelników spowodowanych brakiem opsu, wakatami na stanowiskach bibliotekarzy itp. przyczynami.

W kwietniu 1985 r. wszystkie biblioteki i filie otrzymały obszerną ocenę działalności wojewódzkiej sieci bibliotecznej w 1984 r., dlatego w "Bibliotekarzu" nie publikujemy dłuższego artykułu na ten temat ograniczając się jedynie do podania podstawowych danych charakteryzujących stan i działalność w l. 1983-1984.

Wyszczególnienie	O g ó ł e m			w tym: na wsi		
	1983	1984	Różnica 1984- 1983	1983	1984	Różnica 1984- 1983
1	2	3	4	5	6	7
Biblioteki i filie	233	239	+ 6	170	172	+ 2
Punkty biblioteczne	823	878	+56	710	748	+38
Zbiory w wol.	2454684	2567770	+113086	1132744	1186870	+54135
Zbiory w wol. na 100 mieszk.	347	359	+12	371	380	+ 9
Zakup książek w wol.	164731	164389	-342	66192	63816	-2376
Zakup w wol. na 100 mieszk.	23,0	22,7	-0,3	21,0	19,8	-1,2
Czytelnicy	158837	167129	+8292	67915	69647	+1732
Czytelników na 100 mieszkańców	22,6	23,4	+0,8	22,0	22,3	+0,3

	1	2	3	4	5	6	7
Wypożyczenie do domu		2936784	3103844	+167057	1312934	1377142	64208
Wypożyczenia do domu na 100 mieszkańców		415	434	+19	425	440	+15
Wypożyczenia na miejscu w czyt./		562374	641669	+79295	184139	208201	+24062
Wypożyczenia na miejscu na 100 mieszkańców		80	90	+10	60	67*	+7

23. Nowe biblioteki w Kętrzynie i Kisielinach

20 lutego 1985 r. otwarto nową filię biblioteczną /nr 2/ Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kętrzynie. Fakt ten godzi się odnotowania z kilku powodów. Dotychczas sieć biblioteczna w Kętrzynie nie była wystarczająca. Te duże /26 tys. mieszkańców/ i rozległe terytorialnie miasto obsługiwało tylko biblioteka centralna /zlokalizowana niezbyt fortunnie na skraju miasta/ i 1 filia. W związku z tym i wskaźniki czytelnictwa nie były zbyt wysokie, mimo zgromadzenia cenniejszych zbiorów i zaangażowania zespołu pracowników.

Nowa filia zmienia sytuację dość zasadniczo. Jest to placówka zlokalizowana w dużym osiedlu mieszkaniowym /ponad 8 tys. mieszkańców/ przy ciągu handlowym, w pobliżu dwóch szkół podstawowych i największych zakładów pracy Kętrzyna. Dzięki właściwej lokalizacji, starannie skompletowanemu księgozbiorowi /w chwili otwarcia - 12.300 vol./ i doskonałym warunkom lokalnym należy liczyć na znaczną frekwencję czytelników. Filia otrzymała pomieszczenie o powierzchni 280 m², w obrębie pawilonu handlowo-usługowego "Ilona", przekazane nieodpłatnie w użytkowanie przez miejscową Spółdzielnię Mieszkaniową "Pionier". Na powierzchni tej mieści się wypożyczalnia, czytelnia, 4 pomieszczenia pomocnicze i ładny hall. Wyposażone zostały w funkcjonalne, drewniane meble biblioteczne. Jest to jedna z największych i najładniejszych bibliotek filialnych w naszym województwie. Czytelników obsługiwać będą dwie bibliotekarki - kol.kol. Krystyna Gilig i Janina Makowska.

W otwarciu biblioteki uczestniczyli - poza licznym gronem pracowników MBP i innych bibliotek - m.in. : Naczelnik Miasta, Sekretarz KM PZPR, prezes Spółdzielni Mieszkaniowej "Pionier" oraz liczni dyrektorzy i przełożeni instytucji gospodarczych i kulturalnych miasta. Widać było, że gospodarze miasta są dumni z nowej placówki kulturalnej. Deklarowali, chyba szczerze, poparcie starań o uruchomienie dalszych filii.

1 lutego 1985 r. rozpoczęła działalność filia biblioteczna we wsi Kleźliny /gm.Dywity/ liczącej ok. 800 mieszkańców i będącej siedzibą dobrze prosperującej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej. Biblioteka liczyła w chwili otwarcia około 2.500 woluminów z literatury pięknej dla dzieci, dorosłych i popularyzatorskiej. Bogato reprezentowane są lektury szkolne oraz publikacje podręczne /encyklopedie, słowniki językowe, informatory z różnych dziedzin/. W księgozbiorze znajdują się również najnowsze cenne publikacje z zakresu rolnictwa, ogrodnictwa /w tym książki dla dzieci/koców/ i gospodarstwa domowego /łącznie z kilkoma różnymi książkami kucharskimi/. Księgozbiór i regały na książki przygotowała Wojewódzka Biblioteka Publiczna, lokal i część sprzętu udostępniła miejscowa Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna. Biblioteka mieści się w budynku remizy Straży Pożarnej w pobliżu osiedla mieszkaniowego RSP, Córki Zdrowia i Domu Socjalnego RSP.

J.B.

24. Konferencja sprawozdawczo-wyborcza

Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

7 lutego 1985 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich okręgu olsztyńskiego. Zebrani wysłuchali i przyjęli sprawozdanie z prac ustępującego zarządu, który kierował działalnością Stowarzyszenia w trudnych latach 1981/84, wybrali nowe władze Okręgu i delegatów na Zjazd Krajowy, który odbędzie się w dniach 13-15 maja b.r. w Toraniu. W skład nowego Zarządu Okręgowego weszli: dr Danuta Konieczna z Biblioteki Głównej WSP /przewodnicząca/, mgr Barbara Ochranowicz z Biblioteki Głównej AR-T /z-ca przewodniczącej/, mgr Marian

Filipkowski z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej /z-ca przewodniczącej/, mgr Celina Witkowska z Bibl. Głównej WSP /skarbnik/, Wanda Odojewska z WBP - sekretarz, mgr Romuald Aramowicz z MBP Ostróda, mgr Halina Giżyńska-Burskowska z WBP i mgr Krystyna Kozłowska /biblioteka Instytutu Przemysłu Mleczarskiego/. Wybrano również Komisję Rewizyjną na której czele stanęła mgr Grażyna Caruk-Krysiak z WBP i Sąd Koleżeński któremu przewodniczy Wanda Dąbrowska /WBP/. Delegatami na Zjazd Krajowy wybrano: mgrs Marians Filipkowski /PSW/, dr Danutę Konieczną /WSP/, mgrs Romualda Aramowicza /MBP Ostróda/, mgr Barbarę Ochranowicz i mgr Irenę Suchtę /AR-T/.

J.B.

25. Kalendarium wydarzeń z życia bibliotek publicznych i związkowych oraz organizacji społecznych środowiska bibliotekarskiego.

- 3 I - 31 III - Przez cały kwartał kontynuowany jest w Olsztynie cykl odczytów pod ogólnym tytułem "Poznajemy dzieje Warmii i Mazur". A oto kolejne odczyty: 3 I - dr St. Achremczyk - Mecenat kulturalny biskupów warmińskich, 17.I. doc. St. Szostekowski - WiM o polskie powstania narodowe, 7.II. doc. J. Jasieński - Ruch polski na WiM, 21.II. prof. W. Wrzesiński - Plebiscyt na Warmii i Mazurach i Powieści, 7.III. doc. A. Szyfer - Tradycyjna i współczesna kultura WiM, 21.III. doc. T. Orzecki - Z problemów biografistyki Warmii i Mazur.
- 19 I - Zmarł nagle Leonard Turkowski, pisarz, publicysta i znany działacz kulturalny, w latach 1969-1973 dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Olsztynie /zob. osobne noty/.
- 23 I - W MBP w Ostródzie podsumowano 2- etapowy konkurs dla młodzieży zorganizowany w 40-lecie wyzwolenia miasta pod hasłem "Czy znasz swoje miasto?".

- 25 I - W Ośrodku Szkoleniowym WOPR w Ełsi, odbyło się posiedzenie Plenarne ZW ZMW poświęcone roli młodzieży w upowszechnieniu kultury na wsi. W problematyce obrad spore uwagi poświęcono upowszechnieniu czytelnictwa a szczególnie pracy punktów bibliotecznych. W posiedzeniu uczestniczył mgr J. Burekowski, z-ca dyrektora WBP.
- 28 I - Dr hab. Andrzej Stanisławski z WSP w Olsztynie wygłosił w Bartoszycach odczyt na temat "Poezja regionalna na tle literatury Polski Ludowej". Słuchaczami byli uczniowie szkół średnich.
- 30 I - Zarząd Koła Olsztyńskiego SEP zorganizował spotkanie bibliotekarzy olsztyńskich. Program spotkania obejmował wspomnienie o Ludwiku Felczerskim, zmarłym niedawno długoletnim dyrektorsze Biblioteki Głównej AR-T/przedstawione przez jego przyjaciół i współpracowników/ i wręczenie z pobytu w bibliotekach NRD, ZERR zreferowane przez Jena Burekowskiego.
- 1 II - W Kiełlinie, w lokalu udostępnionym przez miejscową Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną, otwarto filię biblioteczną /zob. osobna nota/.
- 2 II - W Miłomłynie zorganizowano Olimpiadę Rolniczą z udziałem ponad 200 osób. Aktywny udział w jej przygotowaniu wzięła miejscowa Biblioteka Gminna organizując m.in. wystawę i kiermasz książek rolniczych.
- 5 II - MGBP w Dobrym Mieście zorganizowała spotkanie z pierwszymi osadnikami, połączone z prezentacją dokumentów i książek wiążących się z okresem zagospodarowywania Ziemi Zachodnich i Północnych.
- 7 II - Konferencja sprawozdawczo-wyborcza SBP w Olsztynie: oceniono dotychczasową działalność Okręgu, wybrane nowe władze i delegatów na Zjazd Krajowy /zob. osobna nota/.
- 11-12 II - W Ośrodku Szkoleniowo-Typoczyńskowym Huty Warszawa w Jedwieszynie k/Warszawy odbyło się seminarium dla organizatorów czytelnictwa zorganizowane przez Zarząd Krajowy ZMW. Z woj. olsztyńskiego w w/w kursie udział wzięła kol. Teresa Pienkowska bibliotekarka z Biskupca.

- 19-20 II - WBP w Olsztynie /przy współpracy MGBP w Morągu/ zorganizowało seminarium szkoleniowe dla kierowników filii i oddziałów dziecięcych. Problematyka zajęć związana była głównie z problemami służby informacyjnej, wykorzystanie czasopism i oceną działalności bibliotek dziecięcych w 1984 r.
- 20 II - W Kętrzynie, w lokalu udostępnionym przez S-nię Mieszkaniową "Pionier" otwarto nową filię biblioteczną /zob. osobne nota/.
- 23 II - Zebranie sprawozdawcze POP PZFR przy WBP w Olsztynie.
- 25-26 II - WBP w Olsztynie zorganizowała kolejne seminarium szkoleniowe dla dyrektorów i instruktorów bibliotek rejonowych. Problematyka zajęć związana była głównie z oceną działalności bibliotek w 1984 r., planowaniem działań na rok 1985 i lata 1986/90 i współpracą ze Związkiem Literatów Polskich. W zajęciach wzięli udział m.in. Jerzy A. Sokółowski /z-ca przewodniczącego ZO ZLP/ i dr Stanisław Achremczyk z OBN im. W. Kętrzyńskiego.
- II - W ramach doskonalenia sieci bibliotecznej, w gminie Nidzica dokonano korekty w sieci filii, przenosząc bibliotekę z Rogoża do Sławki Wielkiej. W tej ostatniej miejscowości dobry lokal na potrzeby biblioteki zapewniło miejscowe Państwowe Gospodarstwo Rolne.
- 10 III - W odpowiedzi na odpowiednie Wytyczne WOPR w Bęsi i WBP w Olsztynie WBP nadesłane zostały informacje z obchodów "Miesiąca Książki i Prasy Rolniczej" w woj. olsztyńskim. Świadczą one o aktywnym współdziałaniu służby rolnej i bibliotekarzy na rzecz upowazeczenia literatury rolniczej w 27 miastach-gminach i gminach. Sprawozdani, "wzorem" lat ubiegłych, nie nadesłały biblioteki z: Bisztyńska, Dywit, Gietrzwałdu, Granwałdu, Iławy, Jonkows, Kolno, Łukty, Pessymis, Purdy, Sorkwit i Stawigudy.
- 11-13 III - W ośrodku szkoleniowo-rekreacyjnym w Kikitsch odbyło się szkolenie dla pracowników bibliotek zakładów karnych z woj. olsztyńskiego i województw sąsiednich. Zajęcia prowadzili pracownicy WBP w Olsztynie, mgr M. Grzelak, Zofia Koprowska i mgr H. Jakubiec.

- 12-13 III. - Wyjazdowe seminarium szkoleniowe do Warszawy dla pracowników WBP, zorganizowane przy współpracy Zw.Zew. Pracowników WBP. Uczestnicy zapoznali się z działalnością Biblioteki Dzielnicowej na Żoliborzu i Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza oraz zwiedzili Zamek Królewski i Łazienki.
- 18-29 III. - Wojewódzkie Komisje Konkursowe przez 8 dni hospitowały pracę punktów bibliotecznych zgłoszonych do nagród wojewódzkich w konkursie na "Najlepszy punkt biblioteczny". W wyniku przeprowadzonej konfrontacji danych ze stanem faktycznym stwierdzono, że w niektórych gminach i rejonach /Bartoszyce, Górowo, Sępólno, Piecki, Lubomino, Purda i in./ punkty biblioteczne nie są otoczone dostatecznie troskliwą opieką ze strony b-k i filii. Najtrafniej wytypowane do nagród wojewódzkich zostały punkty biblioteczne z miasta Olsztyn oraz rejonów: Nidzica i Morąg.
- 22-23 III. - MBP w Iławie, wspólnie z miejscowym kołem BS-K "Pojezierze" i redakcją czasopisma "Reder" zorganizowała Iławską Wiosnę Poetycką. Program "Wiosny" objął m.in. spotkanie z J. A. Sokołowskim, J. J. Rojkiem, W. Katarzyńskim, St. Połomem/, spotkanie z redaktorem naczelnym "Redera" - J. Klechtą, turniej jednego wiersza i spektakl poświęcony poezji F. Stachury w wykonaniu młodzieży Liceum Ogólnokształcącego.
- 25-27 III. - W Kielcach odbył się ogólnopolskie seminarium dla kierowników dzisiejszych opracowanie wbp oraz instruktorów specjalizujących się w opracowaniu księgozbiorów wojewódzkich bibliotek publicznych. Wiodącym tematem była budowa hasła i szeregowanie kart w katalogu alfabetycznym. Nasze województwo reprezentowały mgr Maria Grzelek i Zofia Koprowska.
- 28-30 III. - Z inicjatywy Sekcji Czytelnictwa Chorych Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich odbyło się w Piekrywniej w woj. opolskim seminarium szkoleniowe poświęcone obsłudze czytelniczej ludzi chorych i niepełnosprawnych. Rezultatem referatów, zajęć praktycznych i wymiany doś-

wiedzeń są wypracowane propozycje i wnioski dotyczące usprawnienia pracy bibliotek szpitalnych - skierowane w formie memoryjów pod adresem kompetentnych resortów w Ministerstwach: Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Kultury i Sztuki. Pracom Komisji Wnioskowej przewodniczył mgr Henryk Jekubiec z Olsztyna.

- III. - Rozpoczęła działalność nowa filia b-na we wsi Liwa /gm. Miłomłyn/ /zob. osobna nota/.
- III. - Spółdzielnia Mieszkeniowa "Jeroty" przekazała w użytkowanie Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie lokal przy ul. Berceza 7 o pow. 200 m². Do lokalu tego przeniesiona została filia biblioteczna dla dzieci i młodzieży nr 18.
- III. - Cykl 12 odczytów mgr Jena Baidowskiego towarzyszył akcji konkursowej "Poznaj Warmię i Mazury" w placówkach dziecięcych na terenie Olsztyna. Tematyka odczytów obejmowała: środowisko przyrodnicze, miasta, zabytki oraz szlaki turystyczne woj. olsztyńskiego.
- III. - WBP w Olsztynie wydała broszurkę p.t. "Ocena działalności b-k publicznych woj. olsztyńskiego w 1984 r.". Otrzymały ją biblioteki terenowe, władze i in. zainteresowani.

J.B.

